

Новини ▶ 4

България подкрепя „Пакта за еврото”, за да се хареса на Брюксел

Компании ▶ 11

„Трейс” взе поддържането на 25% от пътищата у нас

Пари

BONNIER

pari.bg

Петък

25 март 2011, брой 58 (5117)

USD/BGN: 1.38436
▲ +0.06%
Българска народна банка

EUR/USD: 1.41280
▼ -0.06%
Българска народна банка

Sofix: 438.22
▲ +0.33%
Българска фондова борса

BG40: 132.17
▲ +0.44%
Българска фондова борса

цена 1.50 лева
9 770861 560012 >

„Не може държавата да се договаря с един играч”

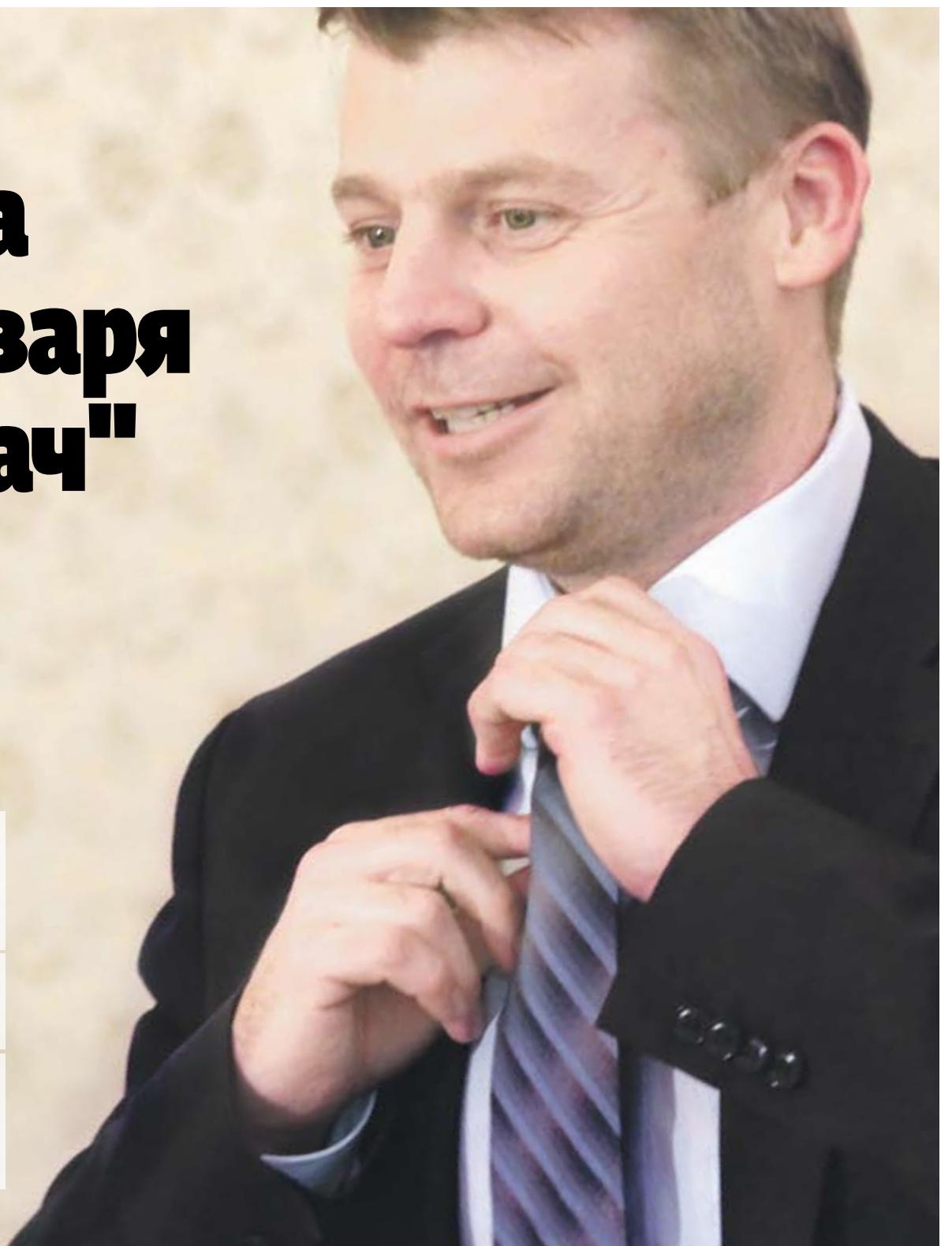
Иван Костадинов,
главен директор „Търговия и маркетинг”
в „Петрол” АД

- никой не е виждал обявения меморандум с „Лукойл”

- министерството на икономиката е изолирано

- анализът на КЗК за пазара на горивата ще е готов най-рано след година

▶ 6-7

Новини ▶ 9

Парите за неправителствения сектор се дават непрозрачно и безконтролно

Компании ▶ 12-13

Нова златна треска обхвана пазарите

Интервю ▶ 11

Делът на лошите кредити ще започне да спада

▶ Димитър Костов,
зам.-изп. директор на ПИБ

2 РЕДАКЦИОННА

Печеливш Васил Велев

► Приходите от продажби на "Стара планина Холд" АД с изпълнителен директор Васил Велев се повишиха с 50.3% на годишна база в края на февруари, показва съобщение на дружеството до инвеститорите на БФБ. На консолидирана база през първите два месеца на годината продажбите на компанията майка са почти 14 млн. лв.

► Повече подробности на стр. 13

Губещ Жозе Сократиш

Португалският премиер Жозе Сократиш подаде оставка късно в сряда, след като парламентът отхвърли програмата му за преодоляване на дълговата криза. Опозиционните партии възразиха срещу предложението за икономии, които цели да се избегне финансовото подпомагане от ЕС. Опозицията обедини гласовете си в парламента, за да го отхвърли.

► Повече подробности на стр. 10

Мнения

► По темата: "Ценностен сблъсък в кабинета". И аз мисля, че Трайков единствен се осмели да нарече нещата с истинските им имена.

rosen

► Браво на министър Трайков. Премиерът не трябва да поставя приятеля си Златев пред българския потребител. Ако му е верен, нека не граби толкова България.

Петко

► Един от умните и достойни министри е Трайков, но в България интелегентните хора само страгат.

Богдана Христова

Коментар

СНИМКА SHUTTERSTOCK

Субсидии без правила

pari.bg Топ 3

1 Освободен е и последният заложник от банковия клон в Сливен. Полицията преговаря с похитителя, който остава в клона на банката.

2 Moody's намали кредитния рейтинг на 30 испански банки. Мяркмата удва след намаление на оценката на Испания на 10 март на ниво Аa2.

3 Коментар: Говорит Москва! Това, което се случва, прилича на времената, когато Москва беше столица не на Русия, а на СССР. Отношенията между България и Русия очевидно също се връщат към състоянието оттогава.

Напоследък, който не е направил анализ на нещо, той не е открил проблеми. Поредното доказателство е докладът на Българския център за нестопанско право за това как се харчат държавните субсидии за неправителствения сектор (стр. 9) - няма прозрачност, няма контрол, няма измерване на ефективността, няма отчетност. Десет милиона лева отиват в шепта организации и държавата не си прави труда да ги попита как са изхарчили парите на данъкоплатците. Нито пък си е направила труда да създаде правила - кой може и кой не може да получава субсидия. Интересно е и как расте размерът на субсидиите - за едни двадесеторно, за други десеторно, а за трети не е помръднал от 11 години. И никой не може да обясни защо.

Никак не е изненадващо, разбира се. Далече съм и от мисълта, че проблемите са

Ани Коджаиванова
ani.kodzhaivanova@pari.bg

”**Всичко около тези десет милиона лева мирише на корупция, на избирателно отношение, на скрито-покрито**

възникнали сега. Напротив, трупали са се с години. Но пък през последната година са станали още по-сериозни. Държавните помощи, раздавани с конкурс, са се свили до 1.5% от общия бюджет, или смешните 150 хиляди лева, за които се състезават неколкостотин организации, регистрирани у нас. Интересно е, че и една трета от проектите са за спорт. Не че спортът не е важен, но, от друга страна, спортните организации получават и финансиране от Българския спортен тотализатор.

В същото време обаче финансиране не получават проекти, свързани с правата на човека, с превенция на домашното насилие, със защита от дискриминация, с образование, със здраве и други ужасно важни неща, които може поне малко да разбудят дремещото ни общество.

То има крещяща нужда от тези пари. Малко повече, отколкото спортен клуб "Ипон". Всъщност дори нямаше да има нужда да ги съпоставяме. Нещата щяха да са много по-прости, ако държавата беше си направила труда да направи едни прости разчети на парите - за култура, за спорт, за образование и т.н. Но такива няма.

Всичко около тези десет милиона лева мирише на корупция, на избирателно отношение, на скрито-покрито. От години европейските институции се опитват да ни научат на една думичка - прозрачност. Тя обаче на българска почва не вирее, защото, ако има прозрачност, няма далавера. А държавата ни открай време се е управлявала и продължава да се управлява като селска кръчма - черпим аверите, но другите ще платят и за тях. **П**

Пари
НАЦИОНАЛЕН БИЗНЕСВСЕКИДНЕВНИК
WWW.PARI.BG
УЛ. КНЯЗ БОРИС I №161
София 1202
e-mail: office@pari.bg
информация: 4395800
Издава
Бизнес Медиа Груп ЕАД,
част от Bonnier Business Press

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР И
ГЛАВЕН РЕДАКТОР
Лилия АПОСТОЛОВА
4395802
liliia.apostolova@pari.bg
МЕНИДЖЪР РЕКЛАМА
Станислава АТАНАСОВА
4395851
stanislava.atanassova@pari.bg

РЕДАКЦИОНЕН ЕКИП
Зам. главен редактор
Иван БЕДРОВ - 4395838
ivan.bedrov@pari.bg

Визуален редактор
Албена ПИНО - 4395845
albena.pino@pari.bg

ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ
Филипа РАДИОНОВА - 4395866
philippa.radionova@pari.bg
Дарина ЧЕРКЕЗОВА - 4395877
darina.cherkezova@pari.bg
Красимира ЯНЕВА - 4395876
krasimira.yaneva@pari.bg
Ани КОДЖАИВАНОВА - 4395845
ani.kodzhaivanova@pari.bg

КОМПАНИИ И ПАЗАРИ
Мирослав ИВАНОВ - 4395894
miroslav.ivanov@pari.bg

Атанас ХРИСТОВ - 4395818
atanas.hristov@pari.bg
Георги ГЕОРГИЕВ - 4395868
georgi.georgiev@pari.bg
Георги ПАНАЙОТОВ - 4395871
georgi.panayotov@pari.bg
Пламен ДИМИТРОВ - 4395857
plamen.dimitrov@pari.bg

ТЕНДЕНЦИИ
Биляна ВАЧЕВА - 4395866
biliana.vacheva@pari.bg
Рагостина МАРКОВА - 4395860
radostina.markova@pari.bg

Елена ПЕТКОВА - 4395857
elena.petkova@pari.bg
Рагослава ДИМИТРОВА - 4395823
radoslava.dimitrova@pari.bg
Теодора МУСЕВА - 4395876
teodora.mousseva@pari.bg

PARI.BG
Мария ВЕРОМИРОВА - 4395865
maria.veromirova@pari.bg
Иглика ФИЛИПОВА - 4395867
iglika.philipova@pari.bg
Елена ПУЛЧЕВА - 4395877
elina.pulcheva@pari.bg

ФОТОРЕДАКТОР
Марина АНГЕЛОВА - 4395879
marina.angelova@pari.bg
ДОКУМЕНТАЦИЯ - 4395884
РЕКЛАМА - 4395872, 4395891
факс 4395826
АБОНАМЕНТ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ
4395835, 43 95 836
СЧЕТОВОДСТВО - 4395815
ПЕЧАТ: Печатница София ЕООД
ISSN 0861-5608

BONNIER

Цитат

” Никакви външни фактори, като оставим настрана политическите емоции, не може кардинално да повлияят на проекта (АЕЦ “Белене” - бел. ред.)

► Кирил Комаров, изп. директор на дирекцията за ядрения енергиен комплекс на “Росатом”

Число на деня

35%

► от българите биха подкрепили Меглена Кунева за президент при втори тур на изборите, а 18% - Цветан Цветанов, показват данните на “Галъп Интернешънъл”

Коментар

Войната на маймуните

Войната в Либия много ми прилича на войните в Кувейт и Ирак. Не като бойни действия и тактически решения, а като живот в медийното пространство. Взети заедно, те пък приличат на световните грипни епидемии. Тревожни сигнали, които започват да “резонират” във всички точки на света, мнения на специалисти и авторитетни световни организации, разкази на очевидци, материали на водещи журналисти в мегамедии, кадри от горещи точки, изказвания на държавни ръководители, становища на ООН и - екшън. Дали екшънът ще е да се изколят пилетата на половината цивилизован свят, или да се влезе с танковете в пустинята, за да се развихри там едноименната буря - това вече са детайли.

Преди месец-два разговарях с мой приятел, който работи в Националния демократичен институт на САЩ и в момента е на мисия в арабския свят. На молбата да ми обясни какво точно се случва там той отговори, че политиката в повечето страни била една и съща - да се поддържа негласно местният диктатор, да не го закачат задето потъпква демокрацията, дори да го оставят да тормози народа си в рамките на допустимото, срещу което той гарантира да не позволява на ислямистите и в частност на Алкайда да надигат глави в неговата страна.

Ех, тази Алкайда! Не знам откъде и как се финансира, но вече си мисля, че ако се съберат трима души някъде по света, единият от тях ще е от Алкайда! Хубавото на

Иван Стамболов®
sulla.bg

” Че медиите манипулират мнението на хората, дори е окуражаващо, защото означава, че това мнение има все пак някакво значение

нейните членове е, че бързо могат да се превърнат от международни терористи в опозиционери на тиранията, борци за свобода и демокрация, както се случи в Либия.

Тъй както си приличат събитията преди войните, така си приличат и събитията след тях с единствената разлика, че медиите не ги отразяват така пламенно. В началото на войната в Ирак на българска бутилираща фирма й хрумна идеята да дари вода за населението на страната. Благороден жест и чудесен повод за положителен PR. Понеже имаше връзки в администрацията на ООН, фирмата се обърна за съвет как може да се организира дарението. Неофициалният отговор, който получи, беше, че няма смисъл да се дарява вода на иракчани, защото американски фирми вече строят два бутилиращи завода на място.

Помня, че България като държава кредитор на Ирак поиска нейни строителни фирми да участват във възстановяването. Отговорът беше, че нашите фирми може да участват евентуално само като подизпълнители, защото основните договори вече са сключени.

Не искам да бъда разбран погрешно. Давам си сметка, че Бог си е направил шега, когато е създал нашата цивилизация индустриална, а суровините за индустрията ни е оставил при другата цивилизация. Приветствам всички мерки за установяване на наше влияние там. Но именно като представител на цивилизация, основана върху ренесансовия хуманизъм и приемаща за висша ценност достойнството и значимостта на отделната личност, ми е тъжно да гледам как волните и горди западни личности биват манипулирани от собствените си медии, за да осигурят необходимото обществено мнение и да санкционират едни или други действия. Иначе казано, тъжно ми е да гледам как медиите правят хората на маймуни. Но пък може би така е справедливо, може би хората наистина са маймуни или трябва да бъдат правени на маймуни, за да бъде светът такъв, какъвто си го представяме и какъвто го желаем.

Че медиите манипулират мнението на хората, дори е окуражаващо, защото означава, че това мнение има все пак някакво значение. Освен това мисля, че Картаген трябва да бъде разрушен.

® Иван Стамболов е рекламен консултант

Happy End

” Тъй като похитителят слуша радио “Фокус”, сега понеже го е страх да се предаде да не го застрелят, ако ме чува, дал съм изрични указания - предаде ли се, така както законът повелява, един шамар няма кой да му удари. Ако ме чува, да излезе, важното беше да освободи жените

Бойко Борисов, премиер

” Ръководството благодари на министър-председателя Бойко Борисов за личната му ангажираност и участие, на Калин Георгиев, главен секретар на МВР, за ръководството на операцията, на органите на МВР

Прессъобщение на Инвестбанк го мегиите
Петя Славова, председател на наблюдателния съвет

► Всички заложици от клона на Инвестбанк в Сливен бяха освободени. Похитителят е 27-годишният Стефан Петров, охранител в новозагорската фирма “Корадо инс”. Има няколко версии за мотивите му - че е заради любовна история (приятелката му работи в клона на банката) или че не е взел шофьорска книжка. Според психолози младежът бил емоционално нестабилен

В броя четете още

Компании ► 15

Кризата в Северна Африка може да пренасочи хиляди италиански туристи у нас

Круизи ► 20-23

Една добра година за круизния бизнес

България подкрепя “Пакта за еврото”, за да се хареса на Брюксел

Страната ни не е член на еврозоната и не би трябвало да подкрепяме нещо, което може да е в наш ущърб, коментираха икономисти

Справка Какво е “Пакт за еврото”

► Пактът е междуправителствено споразумение, участието в което е условие за достъп до Европейския механизъм за стабилност (ЕМС). Механизмът е фонд от 700 млрд. EUR, който след 2013 г. ще помага на правителствата по-евтино да обслужват дълговете си в случай на сериозни финансови затруднения. ЕМС на практика ще наследи сегашния временен Европейски фонд за финансова стабилност от 440 млрд. EUR. Той беше създаден от държавите от еврозоната в отговор на дълговите кризи.

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

Цел на Пакта

Да предотврати нови дългови кризи в еврозоната, по-специално чрез ограничаване на държавните разходи и умерена политика за заплатите

“България ще се присъедини към “Пакта за еврото” и ще изрази принципната си подкрепа за еврото”, каза премиерът Бойко Борисов часове преди да отлети за Брюксел, където се очаква пактът да бъде съгласуван от 17-те страни, членки на еврозоната.

Няма логика и смисъл България да подписва подобен пакт, тъй като тя на практика няма да получи никакви позитиви от това, коментира Георги Ангелов, старши икономист в “Отворено общество”. По думите му Борисов е решил да подкрепи пакта за еврото, за да смекчи негативните реакции на европейските лидери заради заиграването му с руснаците.

След бедствието във Фукушима Европейската комисия каза, че ще преразгледа одобрението си за АЕЦ “Белене”. Това обаче не попречи на Борисов категорично да заяви, че ще строи централата независимо от цената. Докато само преди няколко месеца той беше на противоположната теза, че “строежът на централата зависи от стойността ѝ”. В

срещата от Института за пазарна икономика изчислиха, че реалната цена на атомната централа ще е два пъти по-висока - 11.66 млрд. EUR.

Против

Защо няма причина България да подкрепи този пакт? Страната ни не е член на еврозоната. България няма изгода да го подкрепя. Дори

напротив, може да се наложи в някакъв по-късен етап страната ни да плати близо 3 млрд. EUR вноска за фонда за спасение на страните от фалит, предупреди Георги Ангелов. Така на практика България, която е много по-бедна от Австрия и Швеция, ще плати равна вноска с тях. Причината е, че вноските в този фонд се определят на базата на населението, а не се определят като процент от БВП, каза още икономистът от “Отворено общество”. Според него приносът в този фонд трябва да се определя като процент от размера на държавния дълг. Така

логично страните, които имат по-големи дългове, ще плащат повече.

Рискове

Друг негатив е, че в пакта е залегнала координирана политика по отношение на разходите за труд. Това означава, че ако те започнат да се увеличават твърде много, европейските лидери могат да ги ограничат. А това за България би било пагубно, тъй като ние сме много по-бедни, жизненният стандарт у нас е много по-нисък. Икономиката ни и без това сега страда от свито потребление, ако се намалят и възнаграждени-

ята, това допълнително ще забави възстановяването на страната.

България няма да участва в хармонизирането на данъчната политика. Целта у нас е данъчното бреме да остане ниско и да си запазим плоския данък. Това потвърдиха в един глас премиерът и външният министър.

Какво представлява пактът

Той цели да се повиши конкурентоспособността на Еврогрупата (държавите от еврозоната), както и да предотврати нови дългови кризи в еврозоната, по-специално

чрез ограничаване на държавните разходи и умерена политика за заплатите.

Реално обаче това е сделка между най-богатите страни в еврозоната - Германия и Франция, която се наложи да бъде сключена, след като трябваше да се спасява Гърция. А на път за спасение са Португалия и може би Испания.

Не всичко, което предлага Брюксел, е добро. Важно е всяка членка на ЕС да гледа собствения си интерес. В случая с “Пакта за еврото” България го подкрепя, без това да е необходимо, просто за да се харесаме на ЕС.

Бяляна Вачева

” България ще подкрепи пакта за еврото, но ще защитава конкурентната си данъчна политика, в това число плоския 10-процентен данък

Николай Млагенов,
външен министър, @ Twitter

” В този пакт има някои положения, които ще са в ущърб на икономическото развитие на България, следователно може би на този етап е по-добре да изчакаме

Симеон Дянков,
вицепремиер и министър на финансите

” България, която не е член на еврозоната, ще подкрепи планирания пакт за координиране на икономическата политика, но няма да позволи промени в данъците

Бойко Борисов,
министър-председател

” Бойко Борисов се заигра с руснаците заради АЕЦ “Белене”, заради което ще бъде мъмрен от Брюксел. За да мине по-гладко днешната (вчерашната - бел. ред.) среща в Брюксел, той реши да подкрепи пакта за еврото

Георги Ангелов,
старши икономист в “Отворено общество”

A STAR ALLIANCE MEMBER

More than 170 cities to fly to
for Berbatov and Anderson

Best of
entertainment
for Park

Globally awarded
cuisine for Giggs

*A Business Class for Stars.
(Also for business stars.)*

Full flat-bed seat
for Van der Sar

**TURKISH
AIRLINES**

OFFICIAL PARTNER OF MANCHESTER UNITED

turkishairlines.com
00 359 (2) 988 35 98

Никой не знае какво пише в меморандума за горивата

Представители на бизнеса прогнозираха поскъпване след месец, а анализът на КЗК ще бъде готов чак след година

Никой не е наясно какво споразумение се подписва между "Лукойл" и премиера Борисов. Депутатите и икономическото министерство са изолирани, полузапознати са във финансовото министерство, но и там не знаят какво точно се прави. Това предизвика остри реакции от страна на бизнеса и различните парламентарни групи. В същото време Комисията за защита на конкуренцията съобщава, че има нужда от една година, за да приключи започнатия анализ на пазара на горива.

Изкривяване на пазара

Според представители на бизнеса с горива анонсираното споразумение между министър-председателя и "Лукойл" ги ощетенява. "Меморандумът изкривява пазарната конюнктура и конкуренцията, дори Комисията за защита на конкуренцията би трябвало

да се самосезира и да се произнесе възможно ли е да има споразумение с един играч на пазара и с държавата", коментира Иван Костадинов, главен директор "Търговия и маркетинг" в "Петрол" АД. Според него това е в ущърб на другите компании.

Депутатите пък са на мнение, че е несериозно да се приема толкова важен документ без дебати в икономическата комисия. "Не е нормално подписването на каквито и да е меморандуми без икономическата комисия. Получава се, че само премиерът и "Лукойл" са наясно с текстовете на меморандума", каза съпредседателят на Синята коалиция Мартин Димитров.

Известните са малко

"Ясни са само две от точките. Това, което със сигурност е заложено, е до края на годината да отпадне смесването на дизел с био-

дизел. Подготвено е предложение от представители на Министерството на финансите. Второто предложение, по което има съгласие, е реструктуриране на държавния резерв, като се даде възможност на частния сектор да съхранява запаси до 40 дни, а от 2013 г. вече да се премине към стандартния модел - 60 дни", обясни Маринела Петрова, директор на дирекция "Икономическа и финансова политика" в Министерството на финансите.

Очакване за още по-скъпо гориво

Представители на бизнеса прогнозираха, че точно меморандумът може да повиши цените на горивата. "Абсолютно възможно е компанията, която подписва меморандума, да повиши многократно цените след изтичане на срока му", коментира пред в. "Пари" Иван Костадинов. Същата позиция изрази и Мартин

Димитров. "Най-вероятното, което може да се случи, е повишаване на цените на горивата, след като изтече срокът му", обясни той.

Междувременно стана ясно, че Комисията за защита на конкуренцията се нуждае от една година, за да установи дали има картелни споразумения. "Никой не би повярвал на решение на Комисията за защита на конкуренцията дали има картел между търговците на горива, ако то излезе в близките няколко дни", обясни Петко Николов, председател на КЗК. Той допълни, че въпреки че няма резултати от тяхна проверка, не вярва да има картелни споразумения, защото на пазара в България има прекалено много компании и конкуренцията е голяма.

Новите абсурги

Ситуацията е напълно абсурдна, смятат икономистите. "Комисията за защита

▶ Според представители на бизнеса с горива анонсираното

на конкуренцията години наред се бори с фиксирането на цени от производителите и търговците на стоки, включително и на горива, а в момента мораториум се прави с държавна подкрепа", обясни Лъчезар Богданов от "Индъстри Уоч".

Финансовият министър от своя страна изрази надежда, че и други фирми ще се включат в мораториума. "Вече се водят неформални разговори и с други фирми, надявам се, че в най-скоро време те ще са успешни", коментира още

▶ **Мартин Димитров**, съпредседател на Синята коалиция и председател на икономическата комисия

Работата е несериозна

Абсурдно е никой да не знае за меморандума, а той изменя закони. Случват се абсурдни неща в държавата. Не е нормално подписването на каквито и да било меморандуми без икономическата комисия. Не е сериозно да се приемат такива ангажименти без участието на парламента и на комисията.

Получава се, че само премиерът и "Лукойл" са наясно с текстовете на меморандума. Най-вероятното, което може да се случи след един месец, е повишаване на цените на горивата, след като изтече срокът на меморандума.

Възможно е след меморандума отново да тръгнат нагоре

Меморандумът изкривява пазарната конюнктура и конкуренцията, дори Комисията за защита на конкуренцията би трябвало да се самосезира и да се произнесе възможно ли е да има споразумение с един играч на пазара и с държавата. Правилно ли е това и дали е в ущърб на другите играчи. Аз мога да кажа, че е в ущърб.

При повишаващи се цени на едро маржът на бензиностанциите се снижава. Преди 4-5 години Румен Овчаров подписа подобен меморандум и се стигна до това, че цените на едро бяха по-високи от цените на дребно.

Иван Костадинов, главен директор "Търговия и маркетинг" в "Петрол" АД

При дизела разликата беше 7 стотинки. Това провали меморандума на Овчаров.

Абсолютно възможно е компанията, която подписва меморанду-

ма, да повиши многократно цените след изтичане на срока му. Сега всички губят от това споразумение. Реално това е твърде възможно.

Другите предложения, които бяха направени в тази работна група в Министерския съвет, са доста добри и работещи с изключение на меморандума. Намалването на добавянето на биодизел не увеличава с 0.30 стотинки, както казват, ние направихме инвестиции заради това.

Мярката със задържане на 90-дневните запаси е отлична. Това няма да натовари

споразумение между министър-председателя и "Лукойл" ги оцветява

Дянков. Единствените, които защитават действията от последните дни, са депутатите от управляващата партия. Според тях сме свидетели на много добър диалог между правителството и бизнеса, който със сигурност ще доведе

0.03

▶ 0.03 е повишението на цените на горивата на едро от "Лукойл"

цените

допълнително цената, може би тя няма да падне, но поне няма да бъде увеличена заради запасите. Всяка верига работи на кредит и тази мярка ще помогне.

Превозвачите предлагат възстановяване на ДДС за чуждите превозвачи. Това ще повиши оборотите при нас. По-големите обороти ще доведат до по-малки надценки. Ние чисто пазарно, освен да искаме да си избием всички разходи, ще може да печелим, защото сега сме на нула, а и ще държим много конкурентни цени. Това са три много положителни мерки. **П**

Барьерите пред вноса трябва да се премахнат

В момента има много бариери пред вноса. Това е заради законови промени и трябва да се промени отново чрез закон. Освобождането на вноса ще окаже влияние върху цените, но пазарът ще регулира всичко и ще покаже как ще се отрази това.

Ние сме дистрибутор и търговец на горива, а след промяната на Закона за акцизните стоки ние нямаме внос и вътрешни складове. Това е съществувашото положение - на края на веригата сме. Купуваме горива от доставчици и добавяме доставките на Shell. Продължаваме да ценообразуваме самостоятелно и независимо от меморандума. Пазарът има собстве-

Камелия Славейкова, изпълнителен директор на Shell България

ни механизми и не мога да кажа какви ще бъдат цените на горивата - дали ще бъдат по-високи или по-ниски. Мораториумът не е пазарна мярка, не искам да коментирам дали сме доволни от него и от параметрите на споразумението между правителството и "Лукойл". **П**

Абсурдно е държавата да договаря цените

Фиксирането на крайната цена на горивата е абсолютно популистка мярка. Остава неясно дали "Лукойл" налага мораториум на цените в своите вериги бензиностанции, или мораториумът е на цените на едро, на които продава. Ситуацията е абсурдна, тъй като Комисията за защита на конкуренцията години наред се бори с фиксирането на цени от производители и търговци на стоки, включително и на горива, а в момента мораториум се прави с държавна подкрепа.

Само преди две години имаше разследване върху практиките на Петролната и газовата асоциация и на

Лъчезар Богданов, икономист от "Ингъстри Уоч"

големите дистрибутори на горива, че фиксирани крайните цени. И заплашваха с огромни глоби основните дистрибутори за това, че фиксирани крайните цени. В момента правителството моли един от търговците да фиксира крайната цена.

Ние живеем в някаква държава на абсурдите. Не може да наказваш и в същия момент да искаш същото нещо да се случва. Кога е законно и кога е незаконно? Това е уникална глупост.

"Лукойл" и правителството ще излязат героите в тази акция, след това цените на петрола ще паднат и по естествен ред ще се задържат ниски след един месец и няма да има нужда от нови действия. Това е добрият сценарий. Ако междувременно цената на петрола падне, фиксираната цена може да се окаже висока. Лошият сценарий е - ще му мислим след един месец. **П**

Изслушват се и превозвачите, а не само една компания. Добрите намерения за мораториум показват, че има партниране и влизане в положение от страна на участниците на пазара. Ние сме наясно с индикативни въпроси, но решенията ще минат през законови промени

Диан Червенковев, депутат от ГЕРБ и член на икономическата комисия

100me НАЙ-ВЛИЯТЕЛНИ ЖЕНИ

2011

КУПЕТЕ ОТ

inmedio RELAY КНИЖАРНИЦИ ПИНГВИНИТЕ Orange center

Пари BONNIER Business Press International

2700 българи са дали заеми за 290 млн. лв. на свои роднини

► **Изпълнителният директор на НАП Красимир Стефанов прогължава борбата с недекларирани кредити от приятели**

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

Кредити от близки за над 10 хил. лв. ще трябва да се декларират и през тази година

И тази година заемите, дадени или взети от приятели, роднини, тъстове и тъщи, ще трябва да бъдат вписвани в годишните данъчни декларации. Това съобщиха Националната агенция за приходите.

Задължението ще важи само за кредити от близки, които надхвърлят 10 хил. лв. Кредитите от банки не трябва да се декларират пред данъчните. Банките така или иначе разполагат с регистри, така че от НАП по всяко време биха могли да проверят с какъв кредит разполагате.

Мярката да се декларират заемите от близки и роднини беше въведена за първи път през миналата година.

Целта беше да се спре порочната практика покупките на луксозни коли да бъдат оправдавани със заеми от близки.

Да вземеш на заем от близък

Задължителни за деклариране са само заемите от близки, които надхвърлят 10 хил. лв. и съществуват някаква част от тях, която не е била погасена към 31 декември 2010 г. Стойността на неразплатената част от кредита няма значение. НАП не е определила долна и горна граница. Това означава, че дори 1 лв. да не е върнат, този заем задължително трябва да бъде деклари-

ран в агенцията.

На обявяване пред НАП подлежат и всички непогасени остатъци по кредити в периода от 2005 до 2010 г., ако общият им размер към края на миналата година надвишава 40 хил. лв.

Да гадеш кредит на приятел

Не само взетите кредити от близки и роднини трябва да бъдат декларирани пред данъчните, но и дадените такива. Ако вие сте заели на приятели суми, чиято обща стойност надвишава 10 хил. лв., и части от тях не са били погасени до края на миналата година, задължително трябва да отразите това в данъчната си декларация. Тази година тя ще се подава до 2 май. Кредитите за пет години назад, които сте дали на свои близки хора, също трябва да декларирате, но само ако общият размер на остатъците към декември 2010 г. надхвърля 40 хил. лв.

Богати роднини

Според статистическите данни на агенцията по приходите през 2009 г. общо 2700 души са декларирани,

че са предоставили заеми на свои близки. Общата стойност на тези кредити е 290 млн. лв. В същото време хората, които са отбелязали в данъчните си декларации, че през 2009 г. са получили кредити от фирми, близки и роднини, са 1330. Частите от заемите, които те все още не са изплатили, са на обща стойност 195 млн. лв.

Въпреки акцията на НАП продължава негативната тенденция да се дават и взимат неформално кредити от приятели и познати..

Елена Петкова

1330

► са физическите лица, които са получили пари от свои близки и приятели

195

► млн. лв. имат да връщат българи на роднини и приятели

Пактът на Дянков може и да получи подкрепа от "Подкрепа"

От синдиката не разбрали, че пактът е само работен вариант

"Имаше известно недоразумение от наша страна - смятахме, че това е окончателният вариант на предлагания пакт, но със задоволство констатираме, че това е един работен документ", заяви президентът на Конфедерацията на труда "Подкрепа" Константин Тренчев след срещата си с вицепремиера Дянков, на която обсъдиха предлаганият от него пакт за финансова стабилност. Той съобщи, че от конфедерацията оценяват положително това, че крайният вариант на пакта ще бъде оформен след срещи и дискусии с всички значими структури на обществото.

Предстоят промени

Според Тренчев становището на синдикалната централа ще претърпи промяна в съответствие с изменението в пакта. По отношение на работния вариант те са поискали от финансовия министър яснота по някои точки, като например за-

що само преките данъци трябва да бъдат фиксирани, а други са плаващи и са разполагаеми като лостове. "Обърнахме внимание също така, че много от страните в еврозоната преразпределят много повече от предложените 37% от БВП", каза Тренчев. Той отбеляза, че очаква страната да получи и становището на Международния валутен фонд и Международната организация на труда, чиито позиции се били сблизили напоследък.

Пактове за всичко

Симеон Дянков обясни, че са водени разговори за нуждата на България освен пакт за финансова стабилност да има и пакт за икономическо и социално развитие, който също да е с дългосрочен характер. "Пактът за финансова стабилност дава една по-дългосрочна прозрачност и стабилност във финансовата тема. Но ще е още по-добре, ако има такава прозрачност и стабилност и в другите големи теми, като социалната и икономическата", заяви вицепремиерът..

Филип Буров

► **Тренчев изрази задоволство, че над пакта за стабилност тепърва ще се работи**

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

Серия от срещи Бизнесът каза "Да" на пакта за стабилност

► Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България (КРИБ) обяви, че подкрепя подготовения от финансовия министър Симеон Дянков пакт за финансова стабилност. "Считаме приемането на такива мерки като необходими и

наложителни, още повече в контекста на случващото се в Европа", заяви председателят на конфедерацията Огнян Донеф. Подкрепяме въвеждането на такава рамка, дисциплинираща всяко едно българско правителство, каза още Донеф. ► Дянков уточни, че работната група разработва протокол за действие в извънредни ситуации, който да придаде повече гъвкавост на пакта.

Парите за неправителствения сектор:

Непрозрачно и безконтролно

Над 98% от държавната субсидия за неправителствените организации през 2010-а се е разпределяла без конкурс

Избирателно финансиране, липса на прозрачност, липса на контрол, почти пълно орязване на парите, които се разпределят с конкурси за сметка на директно субсидиране. Това са само част от наблюденията за разпределението на бюджетните средства за неправителствения сектор през последните 11 години, които разпространи Българският център за нестопанско право. Особено се е влошило положението през 2010 г., когато парите, разпределяни чрез конкурс, са паднали до рекордните 1.5%. Изводите от доклада говорят за липса на правила, хаос и дори фаворитизиране на дадени организации, както и за затруднен достъп на други организации до средства.

Привидно добре

Добрата новина е, че от 1999 г. досега парите за неправителствения сектор в България са се увеличили неколкостратно - от 1.7 млн. лв. през 1999 г. до 10.6 млн. лв. през 2010 г. През годините броят на директно субсидираните от държавния бюджет организации е нараснал до 26, като 20 от тях са национално представени организации на и за хора с увреждания. Размерът на субсидията за 7 от тях е нараснал над 10 пъти, а при 3 от тях - над 20 пъти - Съюз на слепите, Национален център за социална рехабилитация, Съюз на ветераните от войните в България. Тази новина обаче е привидно позитивна.

Непрозрачно

Реално никъде не е разписано на какво основание средствата за едни организации нарастват. И защо за други не нарастват. Не съществуват и критерии и публична процедура за това как една непредставителна организация може да кандидатства и да получи директно финансиране от бюджета. Не е ясно пред кого и как се отчитат директно субсидираните организации и отчитат ли се въобще. Притеснително е и че част от финансираните организации дори не са типични юридически лица с нестопанска цел, като например Българският институт за стандартизация и Рилската света обител. "Няма аргументи в полза на субсидирането на тези организации по линия на субсидиите. Финансирането би могло да се осигури от други бюджетни пера, в

1.5

▶ процента от общите средства, предоставени като държавна субсидия за неправителствения сектор в България през 2010 г., са разпределени чрез конкурс

20

▶ пъти е нараснала субсидията за три организации през последните десет години, за други седем - с десет пъти, а за някои не е помръгнала

съответствие със спецификата на дейността на всяка от тях", пише в доклада на Българския център за нестопанско право.

Без конкурс

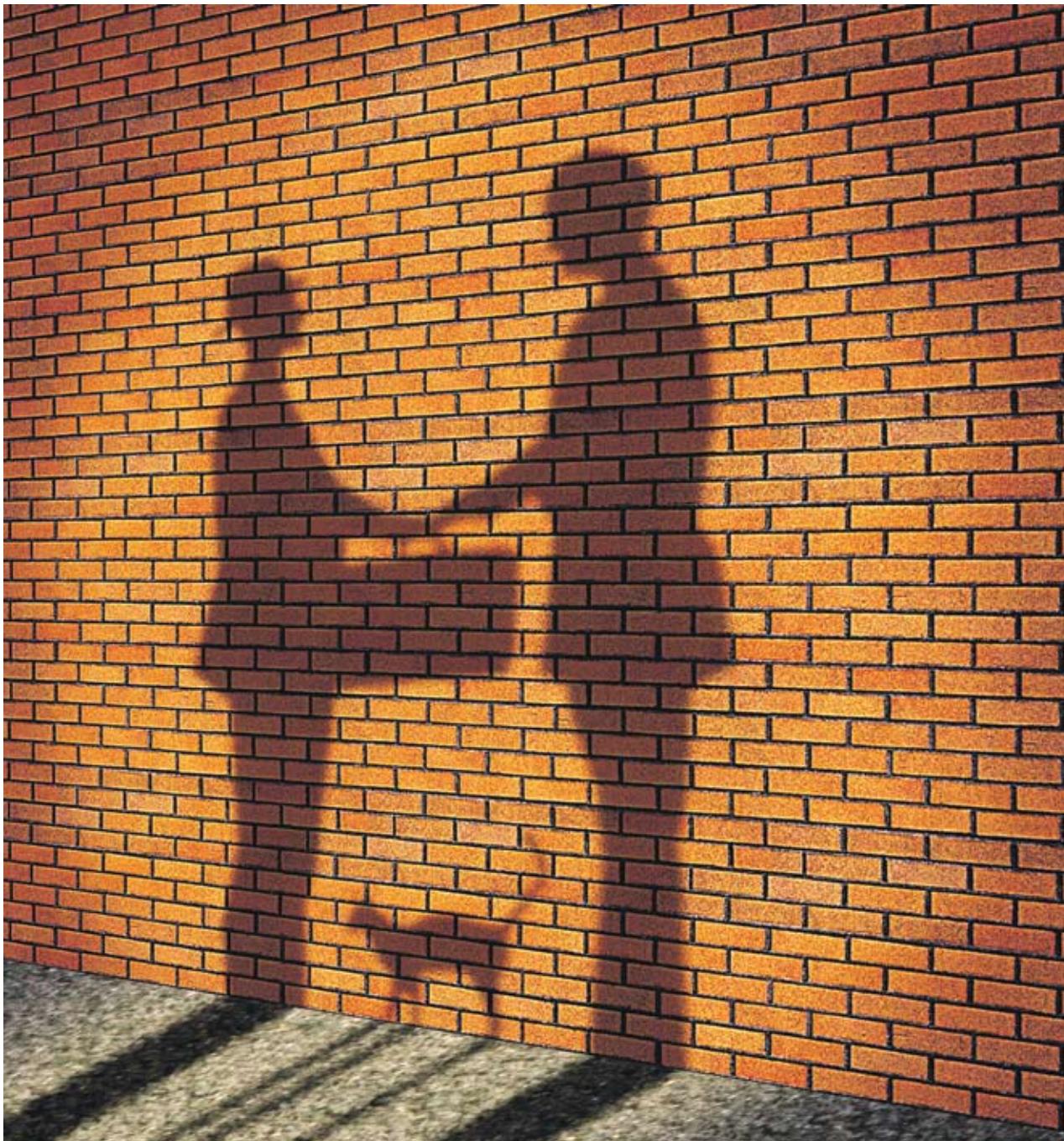
От 2005 г. насам част от субсидиите за неправителствения сектор се разпределят с конкурс, но обемът им е спаднал рязко в последната година. Ако в периода между 2005 и 2009 г. са се разпределяли между 760 хил. лв. и 1 млн. лв., през 2010 г. са едва 150 хил. лв., или 1.5%. Аргументация за този факт няма. Проведените конкурси пък се отличават със също такава липса на прозрачност и правила - неясно оценяване, няма процедура за отчитане на ефективността, както и контрол върху изпълнението на проектите.

Интересно е, че огромна част от финансираните проекти през последните години са в спортната сфера. Средства например е спечелил и Спортен клуб "Ипон" - 47.3 хил. лв. през 2009 и 39.9 хил. лв. през 2010 г. Повечето спортни клубове наистина са регистрирани като неправителствени организации, но те получават и средства от Българския спортен тотализатор.

Изводите

Наблюдаващите тенденции експерти са категорични, че тенденцията трябва да се обърне - размерът на средствата, разпределени с конкурс, трябва да расте, докато стане преобладаващ. Същевременно трябва да се разпишат и ясни правила за разпределяне на средствата, за контрол и отчетност, за да се избегнат всякакви възможности за злоупотреби и корупция. "Необходима е политика за развитието на гражданското общество и за взаимодействие между НПО и държавата, която да заложи приоритетите, които държавата трябва да финансира", пише още в доклада.

Ани Когжаубанова

ЧИМКА SHUTTERSTOCK

Списък

Кой и колко Директни субсидии през 2010 г.

Национално представителни организации на и за хора с увреждания - 19 на брой - 4.62 млн. лв.

Съюзът на ветераните от войните в България, въпреки че не отговаря на критериите за представителна организация - 255 хил. лв.

Български институт за стандартизация - 1.074 млн. лв.

Български червен кръст (БЧК) - 3 млн. лв.
Фонд "13 века България" - 220 хил. лв.

И трите не са типични юридически лица с нестопанска цел, защото са създадени с нарочен закон, но са добавяни в списъка в различни периоди.

Съюз на народните читалища - 84 хил. лв.

Регионален център за опазване на нематериалното културно наследство - 400 хил. лв.

Рилска света обител (Рилският манастир) - 580 хил. лв.

Алтернативи Какви решения се предлагат

Докладът предлага 4 сценария за промени в отпускането на държавни субсидии за НПО сектора.

Сценарий 1 предвижда пълно отпадане на директните субсидии и

предоставяне на средства само чрез конкурс.

Сценарий 2 предвижда отпадане на директните субсидии със запазване на преференции за национално представителни НПО.

Сценарий 3 предвижда запазване

Из доклада

Интересни зависимости

▶ Забелязват се някои зависимости, които предизвикват съмнения в безпристрастността на процеса по подбор на проекти за финансиране. Примери за това са:
▶ Националният център за социална рехабилитация, който получава финансиране едновременно за два проекта през 2006 г., като в същото време получава и директна субсидия. (Публичната реакция тогава е много негативна, тъй като през 2005 г. председателят на организацията става заместник-министър на труда и социалната политика).
▶ Обществен фонд за

погпомагане - Кърджали е финансиран веднага след регистрацията си и три години получава средства в различни сфери.
▶ По линия на бюджетните субсидии се финансират проекти, които имат възможност за финансиране от други програми на държавата. Това са основно проекти в социалната сфера, както и проекти на спортни клубове. Проектите със социална насоченост например може да бъдат финансирани и от фонд "Социално погпомагане", а спортните клубове получават средства от спортния тотализатор.

на съществуващия модел на финансиране с промяна на съотношението на средствата, разпределяни директно и чрез конкурс.

Сценарий 4 предвижда запазване на директните субсидии за финансиране само на административни разходи на представителни организации.

Португалия може да стане третата страна, спасена от Европейския съюз

Опасността Лисабон да прибегне до искане на помощ се засили след отхвърления от парламента план за икономии и оставката на премиера

Португалия може да се окаже третата държава след Гърция и Ирландия, която ще изпадне в необходимост от спасително финансиране от Европейския съюз и Международния валутен фонд. Опасността от това е все по-голяма, след като премиерът на страната Жозе Сократиш подаде оставка, тъй като парламентът отхвърли правителствения план за икономии. Мерките, предложени от кабинета на Сократиш, имаха за цел да позволят на страната да избегне нуждата от международна финансова помощ. Пакетът предвиждаше поредно увеличаване на данъците върху доходите и корпоративните данъци, намаляване на социалните плащания и увеличаване на таксите за използване на обществения транспорт. Министърът на финансите Фернандо душ Сантош коментира, че ако планът не бъде изпълнен, това би изправило страната много близо до необходимостта от търсене на финансова помощ от ЕС. Въпреки това опозиционните партии отхвърлиха предложението с доводите, че той отива твърде далеч и засяга слабите слоеве от обществото, особено пенсионерите. Очаква се до два месеца Португалия да стигне до предсрочни парламентарни избори.

Изнервяне на пазарите

Португалия е една от най-малките и слаби икономики в еврозоната, но нейният колапс би предизвикал изнервяне на пазарите по отношение на други задължени по-големи европейски икономики, като Испания, Италия и Белгия. Вчерашният удар нов рекорд. При двугодишните ДЦК ръстът беше с 28 базисни пункта до 6.89%. Това е най-високото ниво от създаването на еврозоната през 1999 г. до-

сега. При десетгодишните книжа увеличението на доходността е с осем базисни пункта до 7.71%. В същото време до юни правителството трябва да изплати дългове на стойност 9 млрд. EUR. Това поражда допълнителни притеснения, че заради високата доходност, изисквана от пазара, правителството ще се обърне за помощ към ЕС и МВФ.

Политически реакции

Германският канцлер Ангела Меркел каза вчера, че е много жалко, че планът на португалското правителство е бил отхвърлен. Мерките, включени в пакета от строги икономии, които португалският парламент отхвърли, са „необходими“, коментира председателят на Европейската комисия Жозе Мануел Барозу, който е и бивш премиер на Португалия. Белгийският вицепремиер и министър на финансите Дидие Рейндерс каза вчера в Брюксел, че ЕС е готов да подпомогне финансово Португалия, ако тя поиска. Според него такава помощ би била дори полезна.

Отзвук сред инвеститорите

Ситуацията беше определена и като „лоша, но очаквана новина“ от анализатори в RBS Banking. Според тях Гърция очевидно се е провалила, съдбата ѝ е сполетяла и Ирландия, а сега и Португалия. Следващият на опашката е Испания. Според RBS ситуацията в трите страни е различна, но имат общ проблем - тежката криза с разходите. За да излязат от нея, ще трябва да предприемат обезценка на дълга си.

Среща на върха

Политическите вълнения в Португалия станаха само часове преди началото на започналата вчера среща на върха на ЕС, която продължава и днес. Сократиш също присъства на нея в качеството си на ръководещ временно правителство, което вероятно ще е на власт само до петък. От месеци европейските лидери обсъждаха срещата в Брюксел да бъде използвана за достигане до окончателно споразумение за обширен пакет от

Спад Ирландската икономика задълбочава спада

► Икономиката на Ирландия отчете 1.6% спад през четвъртото тримесечие на 2010 г. в сравнение с преходните три месеца.

► На годишна база БВП е намалял с 0.7% през четвъртото тримесечие след спад от 0.3% през трето-то.

► Потреблението е намаляло с 0.4%, износът - с 1.4%, а инвестициите - с 2.3%.

► За цялата 2010 г. икономиката на страната се свида 1%, което е третиият пореден годишен спад.

► Новоизбраният кабинет на Ирландия начело с Енда Кени е изправен пред задачата да съживи икономиката на страната след рязък спад, който причини рекорден бюджетен дефицит, доведе банковата система близо до колапс и принуди предишния кабинет да потърси финансова помощ от ЕС.

► Премиерът Кени иска

намаляване на лихвата по отпуснатите от ЕС и МВФ 85 млрд. EUR, която е 5.8%. Решението за това трябва да бъде взето по време на двудневната среща на върха на ЕС, започнала днес.

► Стрес тестове на банките, чиито резултати ще бъдат обявени на 31 март, ще покажат още колко капитал е необходим на банковата система.

► Германският канцлер Ангела Меркел (вляво) каза вчера преди срещата в Брюксел, че е много жалко, че планът на португалското правителство е бил отхвърлен

СНИМКА REUTERS

мерки, които да попречат на дълговата криза да се разпространява сред 17-те членки на еврозоната.

През последните месеци евролидерите постигнаха напредък по оформянето на антикризисния пакет. Те се съгласиха за принципно увеличаване капацитета на

Европейския фонд за финансова стабилност от 250 на 440 млрд. EUR, както и за създаването на нов механизъм за стабилност, който да замести фонда през 2013 г. Все още обаче не е постигнато съгласие как точно да бъдат осъществени тези мерки.

” Мерките, които португалският парламент отхвърли, са „необходими“

Жозе Мануел Барозу, председател на Европейската комисия и бивш премиер на Португалия

Цена

До 100 млрд. USD може да струва спасяването на Португалия

► Според прогнозата на лондонския евроскептичен мозъчен тръст Ореп Еигоре евентуалното спасяване на Португалия от фалит би струвало до 70 млрд. EUR.

► Според дипломатически източник пък европейската финансова помощ за Португалия ще възлезе на 50-100 млрд. EUR.

► Ако Португалия поиска европейска помощ, за да се справи с държавните си дефицити, една сума от 75 млрд. EUR би била „подходяща“, съобщи пред телевизионния канал „Франс 24“ председателят на еврогрупата Жан-Клод Юнкер.

Число

4899.7

КОМПАНИИ
И ПАЗАРИ

► км от пътищата на България вече поддържат компанията от групата

„Трейс“ взе поддържането
на 25% от пътищата у нас

Компания от групата си осигури договор с АПИ за обслужването на 1263.69 км републикански пътища на територията на Софийска област за следващите 4 години

Сделки

Магистрала и метро

► „Трейс Груп Холд“ е изпълнител на първите два етапа от довършването на автомагистрала „Тракия“. Компанията построи между 2003-2007 г. лот 1 - Оризово - Стара Загора, проект на стойност близо 183 млн. лв. Впоследствие холдингът спечели и търга за лот 2 между Стара Загора и Нова Загора с бюджет от 137.8 млн. лв.

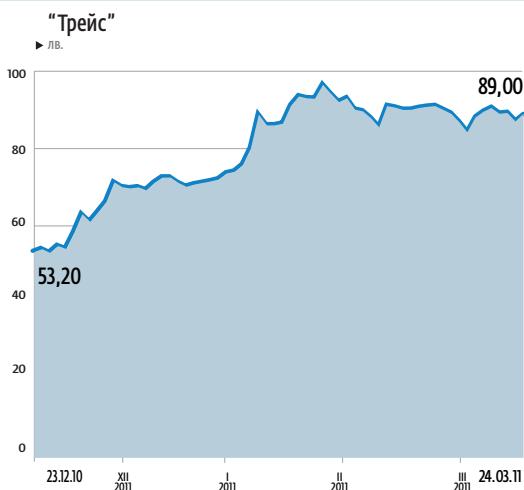
► „Трейс Груп Холд“ АД се включи и в изграждането

на столичното метро. Чрез своето гъщерно дружество „Трейс София“ ЕАД компанията е изпълнител на Метростанция 13 в столичния квартал „Младост 1“. Обединение „Метро Трейс“ с водещ партньор „Трейс Груп Холд“ АД изгражда втория участък на разширението на метрото в София в участъка НДК - бул. „Черни връх“. Холдингът чрез обединение „Метро Младост“ участва в изграждането на първи метродуаметър - отклонението от „Младост“ в посока жк „Дружба“ и летище София.

► След сделката холдингът ще се грижи за близо 5000 км от републиканската пътна мрежа

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

Компании от групата на „Трейс“ вече държат 25% от поддържането на републиканската пътна мрежа в страната. Холдингът обяви, че ще се грижи за близо 5000 км пътища, според данни на АПИ цялата републиканска пътна мрежа е към 20 000 км.

След като почти монополизира поддържането на пътищата от републиканската пътна мрежа в Южна България, „Трейс Груп Холд“ все по-силно превзема и нови територии.

София е под контрол

Компанията обяви, че обединение „София 2010“ е подписало договор с Агенция „Пътна инфраструктура“ за възлагане

на обществена поръчка за поддържане - превантивно, текущо, зимно и ремонтно-възстановителни работи при аварийни ситуации, на 1263.69 км републикански пътища на територията на ОПУ София.

Водещ партньор в обединение „София 2010“ е „Пи Ес Ай“ АД, което е част от групата на „Трейс Груп Холд“. Останалите партньори са „СК - 13 Пътстрой“ АД, „Балканстрой“ АД, „Станилов“ ЕООД и „Пътно поддържане - Дупница“ ЕООД.

Подписаният договор включва поставяне и поддържане на пътна сигнализация при възникнали ситуации, земни работи, поддръжка и ремонт на

18.6

► млн. лв. е печалбата, която „Трейс Груп Холд“ АД отчете за 2010 г.

пътна настилка, поддръжка и ремонт на съоръжения, ремонт и поддържане на пътни принадлежности, озеленяване и ландшафтно оформяне, зимно поддържане и почистване, а срокът му е 4 години.

Останалите региони

„Пи Ес Ай“ АД е водещ партньор и в обединение „Ловеч 2010“, което преди седмица подписа договор за поддържане на 735.259

338

► млн. лв. са приходите на компанията от продажби

км републикански пътища на територията на ОПУ Ловеч. Дружеството поддържа 779.7 км от републиканската пътна мрежа на територията на ОПУ Стара Загора и 237 км от общинската пътна мрежа в община Стара Загора.

Други дъщерни дружества от структурата на „Трейс Груп Холд“ АД - „ПСФ Мостинженеринг“ АД, „Трейс Кърджали“ АД, „Родоп Трейс“ ЕООД, из-

4

► години е срокът на договора за поддръжка, която „Трейс“ спечели

вършват текущо и зимно поддържане на републиканската пътна мрежа на територията на ОПУ Кърджали - 620.5 км, ОПУ Ямбол - 587.6 км, и ОПУ Смолян - 539.011, както и 137 км от общинската пътна мрежа на територията на община Смолян и община Девин.

Търговия

Новината за поръчката донесе дневно увеличение от 2.3% в цената на акциите

на дружеството до 87 лв. за брой.

В последните три месеца цените на пътното дружество се увеличават с малко под 65%.

Увеличението на поръчките по поддържането и изпълнението на пътни обекти донесоха силен скок в печалбата на „Трейс Груп Холд“ АД. За миналата година дружеството отчете неконсолидиран положителен финансов резултат от 18.6 млн. лв. спрямо отчетените през 2009 г. 8.3 млн. лв.

Приходите от продажби на компанията се повишиха до 338 млн. лв. спрямо 206 млн. лв. за предходната година.

Мирослав Иванов

Златна треска 2.0

Благородните метали „полудяха“ в последните два дни и достигнаха исторически рекорд, а пътят им нагоре остава отворен. Златото се прицели в 5000 USD

Исторически рекорд за златото и 31-годишен връх за среброто. Само за ден благородните метали буквално полудяха, а инвеститорите изляха милиарди долари, инвестирайки в новата златна треска, която бушува на пазарите век и половина след голямото търсене на злато в САЩ от средата на XIX в. Политическата нестабилност в арабския свят, ядрената криза в Япония и завърналите се притеснения за европейския дълг тласнаха борсовите играчи към масирани сделки по покупка на ценни метали.

Несигурност

И вчера САЩ и съюзническите военни самолети извършваха допълнителни удари срещу наземните сили на Муамар Кадафи, докато либийските правителствени сили атакуваха опозиционни цели. Португалският премиер Жозе Сократиш подаде оставка след бламирането на плана му за бюджетни съкращения от страна на опозицията. Инженерите от авариралата атомна електроцентрала „Фукушима-1“ пък бяха евакуирани от един от реакторите, след като трима от тях претърпяха радиоактивни изгаряния.

Златен спринт

На фона на тези кризисни новини фючърсите на златото завършиха търговията в сряда на цена от 1438 USD за тройунция и подобриха рекорда от 2 март тази година, когато котировките на ценния метал бяха с долар по-ниско. Среброто приключи сесията на 37.39 USD за тройунция и отчете най-високата си стойност за последните 31 години.

„Златото и среброто от-

ново доказаха репутацията си като сигурни убежища на инвестициите“, коментира пред Bloomberg Карстен Фрич, анализатор в Commerzbank. По думите му дълговата криза в страните от периферията на еврозоната се завръща с пълна сила и като се добави към войната в Либия, безредиците в арабския регион и катастрофата в Япония, пазарите остават под напрежение. „Има голяма вероятност златото и среброто да продължат да поскупват и по-нататък“, твърди Фрич.

„Следващата цел пред златото е пробив на нивото от 1500 USD за тройунция“, твърди Милен Пенев от „Аврора Кепитъл“. По думите му тази граница вероятно ще бъде премината много скоро - до един-два месеца. „В момента при цена от 1440 USD за тройунция пробивът на 1500 USD може да стане и до няколко дни“, категоричен е Пенев.

Няма спирачки

Златото ще поскупне до 5000 USD за тройунция през следващите три до четири години, тъй като правителствата по целия свят наляха пари и увеличиха възможностите за валутни обезценки, коментира Робърт МакЮън, главен изпълнителен директор на U.S. Gold Corp., пред Bloomberg. Златото е в „суперцикъл“, каза МакЮън. „Проблемите на Португалия с дълга й създават повече несигурност на финансовите пазари и това е положителен сигнал за цената на златото“, твърди той.

Неконтролируемият ръст на инфлацията може да доведе до повишаване на

лихвените нива, което от своя страна ще забави икономическия ръст на все още невъзстановените икономики, коментират анализатори. „Ако се повишава икономическата активност, това ще стане с цената на висока инфлация, което е добре за златото“, твърди Пенев.

Сребърна доминация

Рекордите, които златото постига обаче, са нищо в сравнение с представянето на среброто. По-слабо блестявият метал проби 31-годишен рекорд и по време на вчерашната сесия достигна 37.88 USD за тройунция, което е най-високата му стойност от 1980 г. Среброто е в силна серия още от миналата година и се приближава застрашително към нивата от „големия сребърен балон“ през 70-те години.

Цел

„Скокът на среброто се дължи на силното индустриално и инвестиционно търсене, както и на проблеми в снабдяването“, твърдят анализаторите на GoldCore. Според тях много инвеститори виждат среброто като по-евтин заместител за безопасно убежище на вложенията от златото. Изглежда сякаш среброто се е насочило към 40 USD за тройунция и в по-дългосрочен план ще видим още рекорди“, прогнозира анализаторите.

1446.5

► USD за тройунция достигна цената на златото в късния следобяд вчера

Злато
USD/Тр. y

1439.7
24.03.11
Златото успя да прескочи 1442 USD за тройунция, но след това търговията се успокои в цената на затваряне

1438
23.03.11
Исторически рекорд в цената на затваряне

1423.6
31.12.10

1437.7
2.03.11

За първи път в историята цената прескача 1440 USD за тройунция и по време на редовната дневна търговия в Ню Йорк достигна 1441 USD за тройунция. Цената на затваряне от 1437.7 USD за тройунция също е исторически рекорд

1434.5
7.03.11

По време на търговията през деня спот цената на метала достига рекордните 1444.95 USD за тройунция. а фючърсите се изкачват до 1445.7 USD за тройунция

Следващата цел е пробив на 1500 USD за тройунция

Следващата цел пред златото е пробив на нивото от 1500 USD за тройунция. Тази граница вероятно ще бъде премината много скоро - до един-два месеца. В момента при цена от 1440 USD за тройунция пробивът на 1500 USD може да стане и до няколко дни. Движението нагоре е отворена цел и има вероятност да видим и пробив на нивата от 2000 USD за тройунция и над 2000 USD. Всичко зависи от данните, които излизат от САЩ и Китай. Освен това напрежението в Близкия изток и Северна Африка също води до повишаване на цената.

Милен Пенев
портфолио мениджър на „Аврора Кепитъл - Global Commodity Fund“

Най-важните данни обаче са за инфлацията. По последни данни в еврозоната беше отчетена инфлация от 4.4%, което е доста над поставената цел от максимум 3%. Неконтролируемият ръст на инфлацията може да доведе до повишаване на лихвените нива, което от своя страна ще забави икономиче-

ския ръст на все още невъзстановените икономики. Ако се повишава икономическата активност, това ще стане с цената на висока инфлация, което е добре за златото. Очаква се през юни Европейската и Английската централна банка да повишат лихвените нива.

Не виждам пряка връзка между цената на златото и дълговата криза в Европа. Проблемите на Гърция и Португалия влияят най-вече на движението на еврото. Инфлацията и геополитическата несигурност са основните фактори за възхода на златото.

Сребро
USD/Tr. y

37.2
23.03.11
Цената на затваряне прескача
37 USD за тройунция - най-високата
стойност за последните 31 години.
През 1980 г. среброто достига
невижданите в историята
50.35 USD за тройунция

37.75
24.03.11
Цената на благородния
метал продължи
да върви нагоре

36.05
9.03.11
Напрежението в Близкия изток
и Северна Африка доведе
до ръст в цената
на благородния метал

34.84
2.03.11
Среброто последва
поскъпването на златото
и се изкачи до най-високата
си цена от март 1980 г. насам

30.99
31.12.10

Котата 5000 USD за
тройунция е постижима

Златото ще поскъпне до 5000 USD за тройунция през следващите три до четири години, тъй като правителствата по целия свят наляха пари и увеличиха възможностите за валутни обезценки. Златото е в „суперцикъл“.

Проблемите на Португалия с дълга й създават повече несигурност на финансовите пазари и това е положителен сигнал за цената на златото.

Робърт МакЮън
главен изпълнителен директор на U.S. Gold Corp

Проблемите на Португалия с дълга й създават повече несигурност на финансовите пазари и това е положителен сигнал за цената на златото

Продажбите на „Стара планина“ надскочиха прогнозите

Основните машиностроителни компании в портфейла на холдинга отчитат печалба през първите два месеца

Приходите от продажби на „Стара планина Холд“ АД и на най-значителните предприятия от портфейла на холдинга надскочиха предварителните очаквания, показва съобщение на дружеството до инвеститорите на БФБ. На консолидирана база през първите два месеца на годината продажбите на компанията майка са почти 14 млн. лв., което е 50.3% ръст на годишна база. „Значителните повишения, които отчитаме, се дължат и на ниската база в началото на миналата година“, каза за в. „Пари“ Васил Велев, изпълнителен директор на „Стара планина Холд“ АД. Според него в края на годината вероятно ръстовете ще се забавят, но това е съвсем нормално. „Увеличението на приходите се дължи на конюнктурата, но и на работата на мениджмънта на компаниите, защото бяха намерени нови клиенти. С основна заслуга са външните пазари“, твърди Васил Велев.

Предприятия

За първите два месеца на годината най-силен ръст на продажбите отчита „М+С Хидравлик“ АД - 68.4% спрямо двата месеца на миналата година. Приходите достигат 13.26 млн. лв. в края на февруари 2011

Васил Велев, изпълнителен директор на „Стара планина Холд“ АД (в средата)

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

г. Продажбите на „Хидравлични елементи и системи“ АД (ХЕС) са се увеличили с 64% на годишна база до 6.6 млн. лв. За първите два месеца на годината „Елхим-Искра“ АД отчита приходи от 6.4 млн. лв., което е с 37.2% повече спрямо съответния период на миналата година.

Очаквания

Прогнозата на компанията майка показва, че очакванията на мениджмънта са през първото тримесечие най-силен ръст на продажбите да отчете „М+С Хидравлик“. Продажбите на машиностроителя ще дос-

тигнат 20.4 млн. лв., което е с 59.3% повече спрямо първото тримесечие на миналата година. „Резултатите за февруари и прогнозата за март показват, че показателите са над предварителните прогнози, които направихме за годината. Това ни радва“, обясни Васил Велев. Продажбите на холдинга се очаква да се повишат с 41.4% на годишна база и в края на март да достигнат 20.8 млн. лв.

Печалба и дивидент

Трите основни дружества в портфейла на „Стара планина“ отчитат печалба за първите два месеца на годината. Най-голям е положителният финансов резултат на „М+С Хидравлик“ - 2.7 млн. лв. ХЕС и „Елхим“ отчитат печалба съответно от 540 и 529 хил. лв.

„М+С Хидравлик“ и ХЕС публикуваха вече покани за свикване на общо събрание на акционерите, като инвеститорите и в двете компании ще решават за разпределението на финансовия резултат. Практиката на компаниите от групата на „Стара планина“ е да решават колко и дали да дадат дивидент на самите общи събрания. Дружествата обаче са сред най-активните при раздаването на дивиденти сред публичните компании у нас. „И в най-тежките години сме раздавали дивидент, така че няма причина и тази година да не го направим“, каза още Васил Велев.

Атанас Христов

АДВЪРТАЙЗИНГ

ОПТИМУМ Винаги има нещо НОВО, което да Ви предложим!

- Външна Реклама**
позиции в градовете и по републиканската пътна мрежа
- Широкоформатен печат**
дигитален и офсетов - високо качество на изгодни цени
- Брандиране**
на собствени превозни средства и витрини
- Транспортна Реклама**
в цялата страна, цялостно или частично брандиране на автобуси, тролейбуси, маршрутни таксита и др.
- Светещи и несветещи Рекламни конструкции и Обемни букви**
- Банер Стойки**
разнообразие от видове и размери за презентации, изложения и търговска дейност
- Медийна Реклама**

София, ул. Буная № 38, ет. 1, ап. 2, тел.: 02/ 846 80 51

Минимален ръст на лошите кредити през февруари

Заеми за 31.4 млн. лв. са записани в графата „лоши и преструктурирани“ през миналия месец

Минимален ръст отчитат лошите кредити през миналия месец, показват статистическите данни на Българската народна банка. В края на февруари заемите, записани като „лоши и преструктурирани“, са 7.56 млрд. лв., като се повишават с 0.4% на месечна база. Това е най-ниският месечен спад от началото на 2010 г. насам.

Очаквана тенденция

„Всичко се случва според предварителните очаквания. Това и следващото тримесечие лошите и преструктурираните кредити ще се повишават. Оправдаха се и очакванията за забавяне на темпа на ръст и през февруари той е минимален“, каза за в. „Пари“ Асен Ягодин, зам.-председател на УС на Асоциацията на банките в България и изпълнителен директор на Юробанк И Еф Джи България АД.

През миналия месец като „лоши и преструктурирани“ са записани нови 31.4 млн. лв. кредити. За сравнение само през януари тази година лошите кредити се повишиха с 352.6 млн. лв. В края на февруари лошите и преструктурираните кредити заемат 19.06% от всички отпуснати заеми на фирми и граждани, като се изключат овърдрафтите.

По думите на Асен Ягодин най-вероятно само половината от отчетените нови 30 млн. лв. лоши заеми са лоши, а останалите са преструктурирани. „Тежният процес на увеличение на тези кредити продължава, но се надяваме скоро този тренд да се пречупи и делът им да започне да намалява.“

На годишна база ръстът на лошите и преструктурирани-

те заеми е 58.6%, тъй като в края на февруари миналата година тези заеми бяха 4.76 млрд. лв., или 12.31% от всички отпуснати.

Данните в пресъобщението на БНБ показват, че в края на януари тази година необслужваните експозиции (тези с просрочия над 90 дни) са 11.9% от всички отпуснати заеми, без тези за кредитните институции. „Всички се надяваме това да стане чрез съживяването на икономиката, която да се тегли от износители. Дано бизнесът на експортноориентираните фирми да продължи да върви нагоре“, добави Асен Ягодин.

Кой гърпа

Кредитите за нефинансови предприятия се повишават с 3% на годишна база през

февруари и в края на месеца достигат 31.627 млрд. лв., или 42.9% от БВП. За сравнение в края на януари ръстът беше 2.9%. Заемите за домакинства в края на миналия месец са 18.9 млрд. лв., което е 25.6% от БВП. Понижението спрямо съпоставимия период на миналата година е 0.7%. Точно толкова беше и спадът през януари. „Съвсем нормално е възстановяването на търсенето на нови кредити да започне от фирмите“, твърди Асен Ягодин. По думите му предприятията първи съживяват икономиката и след това с намаляване на безработицата ще се провокират и гражданите да търсят кредити. „Това ще стане, когато те са спокойни за доходите си, и това ще стимулира търсе-

нето на заеми. Реакцията е верижна“, категоричен е Асен Ягодин.

Пестеливи в кризата

В края на февруари фирмените депозити са 12.3 млрд. лв. (16.7% от БВП),

което е повишение от 3.4% на годишна база.

Влоговете на домакинствата достигат 27.7 млрд. лв., като в края на февруари са се повишили с 10.9% спрямо съпоставимия период на миналата година.

„Тежният процес на увеличаване на лошите и преструктурираните кредити продължава, но се надяваме скоро този тренд да се пречупи и тези заеми да започнат да намаляват

Асен Ягодин,
зам.-председател на УС на
Асоциацията на банките
в България и изпълнителен
директор на Юробанк И Еф Джи
България АД

► Според данните на БНБ в края на миналата година необслужваните заеми (тези с просрочия над 90 дни) са 11.9% от всички отпуснати заеми

СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

Именно несигурността за бъдещите доходи на населението е основната причина те да спестяват, коментират банкери.

Атанас Христов

Още за лошите кредити четете на стр. 18.

ЕВН ще настоява за по-висока цена на тока

СНИМКА BLOOMBERG

Приходите на ЕВН намаляват заради ценовата политика на ДКЕВР

Приходите на австрийската електроразпределителна компания „ЕВН България“ са намалели с 36 млн. лв. от октомври 2010 до март 2011 г. Причината за ниските резултати през последните месеци е ценовата политика на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране (ДКЕВР), обясниха от компанията.

Искано и позволено

Според регионалния мениджър за България на ЕВН

Йорг Золфелнер електроразпределителната компания се нуждае от 133 млн. лв. инвестиции годишно, за да успее да подмени мрежата в региона, в който оперира.

Общо за следващите години сумата трябва да достигне около 4 млрд. лв. За миналата година обаче енергийният регулатор беше одобрил едва 70 млн. лв. инвестиции. Заради по-ниските приходи ЕВН е плащало със забава на Националната електрическа компания, казаха от компанията. Липсата на средства е довела до тегленето на кредит на стойност 50 млн. лв. от Райфайзенбанк, ин-

формираха мениджърите на ЕВН.

Отчитане на дейностите

Данни на „ЕВН България“ показват, че през миналата година има понижаване на инвестициите с 20.4%. Общо похарчените средства за ремонти са били 116.8 млн. лв. при планирани 146 млн. лв. Най-голяма част от тези пари са били насочени към подобряване на мрежата - 46.5 млн. лв. Най-малко пари са отишли за намаляване на технологичните загуби - 9 млн. лв. С част от инвестициите са били изградени близо 300 трафопоста и възлови

станции.

Цената на тока

Австрийското дружество обяви, че електричеството трябва да поскъпне с около 5% от 1 юли. По този начин компанията ще може да продължи инвестиционната си програма. Освен това мениджърите държат да бъде разгледано предложението им за въвеждането на такса „мощност“ за битовите и стопанските потребители. Според Йорг Золфелнер мрежата на ЕВН трябва да бъде подновена, тъй като е много стара, а за това са необходими сериозни средства.

Елина Пулчева

Кризата в Северна Африка може да пренасочи хиляди италиански туристи у нас

Ниските цени на туристическите пакети са много привлекателни във време на криза, смятат италиански туроператори

Войната в Либия може да окаже положителни ефекти върху българския туризъм. Традиционна и предпочитана дестинация за италианските туристи са държави от Северна Африка - предимно Тунис, Египет и Йордания. Политическите кризи в Египет и Либия и последвалата война вече са накарали хиляди туристи да анулират закупени туристически пакети за този регион. Започналият вчера у нас форум "Италия - България: Дестинация Сардиния" има за цел да постави началото на сътрудничество между двете страни. Идеята за българо-италианския форум е дошла от туристическата камара в Сардиния, а от българска страна помощник-организатор е Италианската търговска камара у нас. На форума участие ще вземат 17 туроператора от Италия и около 30 от България.

Българо-италиански бизнес

"Решенията на италианските туристи са непредсказуеми. Като цяло те избират почивки от типа last minute (последната минута)", каза за в. "Пари" Джузепина Скорано, която е мениджър на туристическата камара на град Калиари на остров Сардиния. Очакванията са

Италианските туристи могат да проявят интерес към България заради SPA & Wellness туризма, историческите забележителности и добрата кухня

Джузепина Скорано, мениджър на туристическата камара на град Калиари на остров Сардиния

Отказалите се от Северна Африка италиански туристи може да се насочат към българските морски курорти

СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

отказалите се от Северна Африка туристи от Италия да почиват у нас това лято.

Потенциал за наплив у нас

Най-търсената и популярна дестинация за жителите на Сардиния е Тунис. Само от южната част на острова годишно в Тунис отиват около 6 хил. туристи. Още около 3 хил. се насочват към Египет и Йордания, твърди Скорано. Най-тър-

сеният тип почивки там са били от типа all inclusive (всичко включено в цената). По думите ѝ форумът има две основни задачи - българските и италианските туристически агенции да се запознаят и да обменят добри практики. След като се запознаем с това, което могат да предложат българските ни колеги, ще сме наясно дали ще успеем да пренасочим към България отказалите се от Северна Африка италиански тури-

сти, коментира мениджърът на туристическата камара в Калиари. Според нея достъпните цени, на които страната ни предлага туристическите си услуги, ще бъдат водещ момент при избора на почивка, особено в момент на криза като сегашния.

Опит с туризма

По думите на Джузепина Скорано Сардиния има огромен опит в туризма и е сред лидерите в тази

област. "България е една от най-непознатите държави на Балканите за нас и точно сега е моментът да я опознаем", обясни Скорано. Освен като морска дестинация италианските туристи могат да проявят интерес към нас и заради SPA & Wellness туризма, историческите забележителности и добрата кухня.

Обмяна на опит

Цел на българо-италиан-

ския туристически форум ще е и запознаването на нашите туроператори с област Сардиния. По този начин нашите туристи ще могат да посетят една от най-популярните дестинации в Италия. Според чуждите туроператори, туристическите интереси и навици на българите и италианците са доста близки. Това според тях ще създаде добра основа на бъдещо сътрудничество.

Елена Пулчева

Нова социална мрежа за телефони ще конкурира Facebook

Color позволява споделяне на снимки с всички хора в радиус от 30 метра с инсталирано приложение

Предприемачът Бил Нгуен, който продаде последната си компания на Apple през 2009 г., стартира нова социална мрежа за мобилни телефони, която цели да предизвика Facebook за доминиращото положение в социалните комуникации извън персоналните компютри. Новата услуга се казва Color и в момента съществува като безплатно приложение за смартфони с операционната система Android, както и за iPhone. Тя позволява споделяне на снимки, видеоклипове и текстови съобщения в реално време. След това всички други хора в околност от 30 метра с инсталиран Color може да разглеждат споделяните материали. Тъй като

споделянето на фотографии и клипчета е едно от най-популярните дейности във Facebook, основателите на Color се надяват мобилната природа на приложението да създаде "един различен вид пост-PC социална мрежа". Според Нгуен социалните мрежи и приложенията за смартфони откъсват хората от фокусирането около компютрите интернет, който по-голямата част от потребителите познават.

Инвестиция

Нгуен, който продаде компанията за онлайн музика LaLa на Apple за 80 млн. USD, работи в компанията от Купертино по-малко от година. Color е неговият осми проект. През септември 2010 г. той получи финансиране в размер на 14 млн. USD за своя нов проект от Bain Capital Ventures и Silicon Valley Bank. Един от най-големите фондове за финансиране в Силициевата долина Sequoia Capital също се включи малко пре-

ди началото на проекта с 25 млн. USD, а Silicon Valley Bank даде още 2 млн. USD. Това е най-голямото финансиране, което Sequoia някога е вложил в новостартираща компания. Сумата е повече, отколкото е получил дори Google. Около 350 хил. USD от тези пари са отишли за закупуването на домейна color.com.

Потенциал

Color е безплатна услуга без потребителски имена и пароли, но Нгуен и неговият екип се надяват да печелят от реклами и локационно-базиран маркетингови услуги. Според Майк Крупка от Bain Capital потенциалът на новата социална мрежа е голям, тъй като хората започват да осъзнават какво могат да правят с устройства като iPhone, каквото не са могли да направят преди с персонален компютър. Евантуално компанията зад Color планира да предлага платформа за промоции и реклами на различни бизнеси. Напри-

СНИМКА BLOOMBERG

мер, ако разглеждате снимки, докато сте в ресторант, ще можете също да видите специалитета на деня. Това обаче е само началото - създателите на програмата

се надяват тя да се развие дотам, че в определен момент да може да подсказва на потребителите интересни места и дори интересни хора. Засега много въпроси ос-

тават без отговор, например дали хората няма да бъдат отблъснати от нефилтрираното воайорство, предлагано от приложението.

Пламен Димитров

16 ПАЗАРИ

Курсове за митнически оценки

Валута	Код	За	Стойност
Currency	Code	For	Rate
АВСТРАЛИЙСКИ ДОЛАР	AUD	1	1.46
БРАЗИЛСКИ РЕАЛ	BRL	10	8.68
КАНАДСКИ ДОЛАР	CAD	1	1.46
ШВЕЙЦАРСКИ ФРАНК	CHF	1	1.51
КИТАЙСКИ РЕНМИНБИ ЮАН	CNY	10	2.2
ЧЕШКА КРОНА	CZK	100	8.06
ДАТСКА КРОНА	DKK	10	2.62
БРИТАНСКА ЛИРА	GBP	1	2.32
ХОНГКОНГСКИ ДОЛАР	HKD	10	1.86
ХЪРВАТСКА КУНА	HRK	10	2.65
УНГАРСКИ ФОРИНТ	HUF	1000	7.18
ИНДОНЕЗИЙСКА РУПИЯ	IDR	10000	1.6
ИНДИЙСКА РУПИЯ	INR	100	3.19
ЯПОНСКА ЙЕНА	JPY	100	1.76
ЮЖНОКОРЕЙСКИ ВОН	KRW	1000	1.3
ЛИТОВСКИ ЛИТАС	LTL	10	5.66
ЛАТВИЙСКИ ЛАТ	LVL	1	2.78
МЕКСИКАНСКО ПЕСО	MXN	10	1.21
МАЛАЙЗИЙСКИ РИНГИТ	MYR	10	4.74
НОРВЕЖКА КРОНА	NOK	10	2.5
НОВОЗЕЛАНДСКИ ДОЛАР	NZD	1	1.13
ФИЛИПИНСКО ПЕСО	PHP	100	3.27
ПОЛСКА ЗЛОТА	PLN	10	5.06
НОВА РУМЪНСКА ЛЕЯ	RON	10	4.59
РУСКА РУБЛА	RUB	100	4.86
ШВЕДСКА КРОНА	SEK	10	2.19
СИНГАПУРСКИ ДОЛАР	SGD	1	1.13
ТАЙЛАНДСКИ БАТ	THB	100	4.75
ТУРСКА ЛИРА	TRY	10	9.41
ЩАТСКИ ДОЛАР	USD	1	1.45
ЮЖНОАФРИКАНСКИ РАНД	ZAR	10	2.08
ЕВРО	EUR	1	1.96

Валутният курс за митнически цели е курсът на БНБ определен в предпоследната сряда от месеца и публикуван този или на следващия ден, който се използва през следващия календарен месец, освен ако не бъде заменен от курса определен по чл. 91 от ППЗМ. Курсовете са валидни до 24.00 часа на 31.03.2011 г.

Курсове на чуждестранни валути

Валута	Код	За	Стойност	Разлика
Currency	Code	For	Rate	Difference
ЕВРО	EUR	1	1.96	0
АВСТРАЛИЙСКИ ДОЛАР	AUD	1	1,40829	0,01187
БРАЗИЛСКИ РЕАЛ	BRL	10	8,35396	0,03730
КАНАДСКИ ДОЛАР	CAD	1	1,41563	0,00755
ШВЕЙЦАРСКИ ФРАНК	CHF	1	1,52597	-0,00850
КИТАЙСКИ РЕНМИНБИ ЮАН	CNY	10	2,1135	-0,00002
ЧЕШКА КРОНА	CZK	100	7,96413	-0,04599
ДАТСКА КРОНА	DKK	10	2,62274	0,00003
БРИТАНСКА ЛИРА	GBP	1	2,23754	-0,01080
ХОНГКОНГСКИ ДОЛАР	HKD	10	1,77606	0,00103
ХЪРВАТСКА КУНА	HRK	10	2,64784	-0,00126
УНГАРСКИ ФОРИНТ	HUF	1000	7,30387	0,04931
ИНДОНЕЗИЙСКА РУПИЯ	IDR	10000	1,59070	0,00216
ИЗРАЕЛСКИ ШЕКЕЛ	ILS	10	3,88918	-0,01857
ИНДИЙСКА РУПИЯ	INR	100	3,09354	0,00829
ИЛАНДСКА КРОНА	ISK			0,00000
ЯПОНСКА ЙЕНА	JPY	100	1,71054	0,00120
ЮЖНОКОРЕЙСКИ ВОН	KRW	1000	1,23661	0,00688
ЛИТОВСКИ ЛИТАС	LTL	10	5,66448	0,00000
ЛАТВИЙСКИ ЛАТ	LVL	1	2,75702	-0,00233
МЕКСИКАНСКО ПЕСО	MXN	10	1,15604	0,00315
МАЛАЙЗИЙСКИ РИНГИТ	MYR	10	4,57793	0,00973
НОРВЕЖКА КРОНА	NOK	10	2,48107	0,00251
НОВОЗЕЛАНДСКИ ДОЛАР	NZD	1	1,03521	0,01100
ФИЛИПИНСКО ПЕСО	PHP	100	3,18840	0,00015
ПОЛСКА ЗЛОТА	PLN	10	4,86561	0,02564
НОВА РУМЪНСКА ЛЕЯ	RON	10	4,76799	0,01679
РУСКА РУБЛА	RUB	100	4,88365	-0,00196
ШВЕДСКА КРОНА	SEK	10	2,18638	-0,00355
СИНГАПУРСКИ ДОЛАР	SGD	1	1,09693	0,00331
ТАЙЛАНДСКИ БАТ	THB	100	4,57643	0,00716
НОВА ТУРСКА ЛИРА	TRY	10	8,91851	0,03725
ЩАТСКИ ДОЛАР	USD	1	1,38436	0,00078
ЮЖНОАФРИКАНСКИ РАНД	ZAR	10	2,00555	0,00564
ЗЛОТО (ТРОЙ УНЦИЯ)	XAU	1	1994,36000	21,73000

Обмenni курсове на чуждестранните валути към лева за 25.03.2011 година. Тези курсове се основават на чл. 29, ал. 2 от Закона за БНБ и референтните курсове на ЕЦБ за съответния ден, и се прилагат за целите на статистическата и счетоводната отчетност.

Котировки на взаимните фондове

Фонд	Тип	Ем. сп. (млн)	ЦМ	От началото на годината (не се ангажира)	Спонтанно отклонение	За последните 12 мес.	От началото на публ. преразглеждане (ангажирана)	Начало на публ. преразглеждане		
Автора Капитал АД	Смесен - балансиран	4.9450	4.9697	5.1428	4.8461	-0.55%	14.43%	0.68%	-19.91%	21.01.2008
Автора Кепитъл - балансиран	фонд в акции	7.7600	7.7988	8.0704	7.7600	2.69%	12.83%	18.22%	-7.70%	23.01.2008
Автора Кепитъл - глобален	фонд в акции	10.2096	10.3627	10.6180	0.0000	0.27%	0.17%	1.21%	1.39%	23.09.2009
Автора Кепитъл Югоизточна Европа	фонд в акции	2.4203	2.4203	2.4203	2.4203	8.14%	29.34%	-1.61%	-48.50%	12.11.2007
Активна Асет Мениджмънт АД	Смесен - балансиран	2.8308	2.8308	2.8308	2.8308	7.98%	25.88%	-2.69%	-41.94%	12.11.2007
Астра Асет Мениджмънт АД	фонд в акции	11.6289	11.6289	11.6289	11.6289	1.37%	0.10%	6.55%	6.33%	06.10.2008
Астра Кеш	фонд в акции	11.3243	11.3243	11.3243	11.3243	4.41%	10.88%	5.15%	5.02%	06.10.2008
Астра Плюс	фонд в акции	10.8263	10.7724	10.6108	10.6647	0.0000	7.21%	13.11%	6.63%	06.10.2008
БенчМарк Асет Мениджмънт АД	Смесен - балансиран	14.9218	14.7471	14.7471	14.7471	9.03%	7.06%	10.05%	7.67%	14.12.2005
БенчМарк Фонд 1 Акции и Облигации	фонд в акции	9.1240	9.0337	9.0337	9.0337	13.17%	12.03%	9.29%	-1.55%	01.03.2006
БенчМарк Фонд 2 Акции	фонд в акции	4.2472	4.2051	4.2051	4.2051	-2.97%	13.58%	-24.00%	-16.79%	21.06.2006
БенчМарк Фонд 3 Сектор Недвижими Имоти	фонд в акции	8.3238	8.0814	8.0814	8.0814	3.54%	12.59%	1.75%	-7.23%	05.02.2008
БенчМарк Фонд 4 Енергетика	фонд в акции	11.6569	11.3174	11.3174	11.3174	3.34%	12.56%	3.47%	4.24%	05.02.2008
БенчМарк Фонд 5 ЦИЕ	фонд в акции	12.4171	12.4171	12.4171	12.4171	1.21%	0.25%	7.28%	8.87%	03.06.2008
БенчМарк Фонд 6 Паричен	фонд в акции	82.8801	82.8801	82.8801	82.8801	0.22%	1.13%	-0.21%	-3.94%	20.11.2006
Болкан Капитал Мениджмънт АД	Смесен - балансиран	50.6102	50.6102	50.6102	50.6102	4.21%	1.87%	-0.96%	-11.32%	20.11.2006
БФКМ Балансиран Капитал	фонд в акции	64.2885	64.2885	64.2885	64.2885	-0.49%	4.24%	-12.09%	-10.29%	03.10.2007
БФКМ Европа	фонд в акции	99.3954	99.3954	99.3954	99.3954	2.69%	3.40%	-2.16%	0.04%	04.01.2007
БФКМ Балкани	Смесен - балансиран	78.0963	78.0963	78.0963	78.0963	-1.51%	2.09%	-6.30%	-6.81%	25.06.2007
Барчев Мениджинг Компани ЕАД	фонд в акции	1.3437	1.3437	1.3437	1.3437	1.42%	0.62%	5.75%	5.70%	01.12.2005
Барчев Високодоходен фонд	Смесен - балансиран	1.1474	1.1474	1.1474	1.1474	4.01%	4.01%	5.91%	2.47%	01.12.2005
Барчев Балансиран фонд	фонд в акции	0.8267	0.8267	0.8267	0.8267	7.13%	8.85%	6.25%	-3.87%	01.03.2006
ДСК Управление на Активи АД	Смесен - консервативен	0.7672	0.7672	0.7672	0.7672	1.67%	2.83%	5.57%	-8.39%	07.03.2008
ДСК Стандарт	Смесен - консервативен	1.0615	1.0615	1.0615	1.0615	0.90%	0.33%	2.96%	3.35%	07.05.2009
Елана Фонд Мениджмънт АД	Смесен - балансиран	104.5368	104.5368	104.5368	104.5368	4.69%	6.78%	-0.10%	0.75%	07.12.2005
Елана Балансиран Евро Фонд	Смесен - балансиран	108.1688	108.1688	108.1688	108.1688	3.83%	6.04%	-2.26%	1.47%	06.03.2006
Елана Балансиран Динамичен Фонд	фонд в акции	90.2994	88.9550	88.9550	88.9550	6.70%	9.67%	-1.32%	-0.60%	20.06.2005
Елана Високодоходен Фонд	фонд в акции	126.8079	126.8079	126.8079	126.8079	1.68%	0.37%	8.14%	7.24%	31.10.2007
Елана Фонд Паричен Пазар	Смесен - балансиран	95.6342	95.6342	95.6342	95.6342	0.85%	1.92%	3.70%	-1.44%	01.02.2008
Елана Долар Фонд	Смесен - балансиран	109.5892	109.5892	109.5892	109.5892	1.39%	0.28%	5.89%	5.37%	01.07.2009
Елана Еврофонд	фонд в акции	101.6619	101.6619	101.6619	101.6619	N/A	N/A	N/A	N/A	15.11.2010
Елана Глобален Фонд Акции	Смесен - балансиран	5.2453	5.2453	5.2453	5.2453	7.82%	8.91%	6.81%	5.48%	08.07.1999
Елана Лив Капитал АД	фонд в акции	1.0841	1.0788	1.0761	1.0707	14.46%	14.55%	5.58%	3.99%	01.06.2009
Елана Лив Индекс 30	фонд в акции	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	N/A	N/A	N/A	N/A	01.06.2010
Кипман Асет Мениджмънт АД	Смесен - балансиран	19.0905	19.0905	19.0905	19.0905	8.24%	8.05%	2.49%	10.52%	28.09.2004
Кипман Фикс	фонд в акции	11.8643	11.8643	11.8643	11.8643	9.57%	10.14%	-0.81%	3.21%	05.01.2006
Кипман Капитал	фонд в акции	1.2039	1.2039	1.2039	1.2039	5.80%	10.99%	-11.77%	1.79%	10.05.2004
Кипман Инвест	фонд в акции	0.8689	0.8689	0.8689	0.8689	3.37%	17.51%	7.01%	-3.42%	04.10.2006
Кипман Итожна Европа	фонд в акции	1.0762	1.0762	1.0762	1.0762	-0.90%	10.35%	13.62%	1.77%	23.11.2007
Кипман IPO Фонд	фонд в акции	132.3536	132.3536	132.3536	132.3536	0.19%	3.11%	0.19%	5.82%	04.05.2006
КД Инвестиции ЕАД	фонд в облигации	14.9287	14.9287	14.9287	14.9287	4.25%	8.09%	-1.04%	2.55%	17.12.2004
КД Облигации България	фонд в облигации	0.8164	0.8164	0.8164	0.8164	6.10%	15.04%	7.44%	-4.45%	04.05.2006
КД Пеликан	фонд в акции	858.6422	858.6422	858.6422	858.6422	4.63%	4.20%	7.65%	-5.25%	09.05.2008
КД Акции България	фонд в акции	773.2965	773.2965	773.2965	773.2965	5.03%	4.43%	7.44%	-8.64%	09.05.2008
КТБ Асет Мениджмънт АД	Смесен - балансиран	11.6310	11.6310	11.6310	11.6310	0.77%	1.05%	5.72%	2.98%	30.01.2006
КТБ Балансиран Фонд	Смесен - балансиран	133.6089	133.6089	133.6089	133.6089	7.17%	6.09%	11.47%	3.81%	30.01.2005
КТБ Фонд Акции	фонд в акции	8.2036	8.2036	8.2036	8.2036	13.56%	11.58%	18.12%	-3.77%	30.01.2006
КТБ Патримониум Земя	фонд в акции	10.9203	10.9203	10.9203	10.9203	4.95%	3.40%	8.92%	4.19%	30.01.2009
Оверсв Финанс АД	фонд в акции	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	N/A	N/A	N/A	N/A	25.06.2009
Оверсв ПРЕСТО	фонд в акции	0.5903	0.5903	0.5903	0.5903	4.38%	10.20%	11.60%	-14.73%	19.11.2007
ОФБС Асет Мениджмънт АД	Смесен - балансиран	0.7852	0.7852	0.7852	0.7852	3.02%	4.25%	4.88%	-7.08%	19.11.2007
ОФБС Авангард	Смесен - балансиран	1.0294	1.0294	1.0294	1.0294	2.05%	1.07%	6.28%	0.83%	19.11.2007
ОФБС Класик	Смесен - консервативен	0.5874	0.5874	0.5874	0.5874	4.38%	10.20%	11.60%	-14.73%	19.11.2007
ОФБС Гларан	Смесен - балансиран	0.7660	0.7660	0.7660	0.7660	4.38%	10.20%	11.60%	-14.73%	19.11.2007
Райфайзен Асет Мениджмънт (България) ЕАД	фонд в облигации	1.2993	1.2993	1.2993	1.2993	1.29%	0.71%	5.93%	5.35%	16.03.2006
Райфайзен (България) Фонд Паричен Пазар	фонд в облигации	1.3101	1.3101	1.3101	1.3101	0.94%	0.48%	5.62%	5.59%	16.03.2006
Райфайзен (България) Фонд Облигации	Смесен - балансиран	0.8876	0.8876	0.8876	0.8876	1.95%	3.62%	2.42%	-2.42%	16.03.2006

Регионални
индекси

Равнопретегленият индекс на БФБ беше единственият губещ

BETR30: 352.39

↓ **-0.03%**

Минимален ръст на македонския пазар

МВПО: 2603.46

↑ **+0.09%**

Сръбският бенчмарк се нареди сред най-печелившите в региона

BELEX15: 764.59

↑ **+0.66%**

Резултат

"Фазерлес"

► Силистренското дружество "Фазерлес" АД отчете спад на печалбата си през миналата година до 106 хил. лв. През 2009 г. положителният резултат беше 269 хил. лв. Приходите на предприятието се повишават с близо 2.5 млн. лв. до 16.3 млн. лв.

Акция на гения

"Петрол"

12.3

► процента се повишиха акциите на дистрибутора на горива "Петрол" АД в рамките на вчерашната сесия

Световни
индекси

Технологичният индекс в САЩ се повиши най-много в началото на сесията

Nasdaq: 2732.44

↑ **+1.27%**

Европейските борси се оцветиха в зелено

FTSE100: 5886.02

↑ **+1.56%**

Минимално понижение за японския бенчмарк

Nikkei 225: 9435.01

↓ **-0.15%**

Суровина

Петрол

► Американският лек суров петрол продължи да се повишава заради напрежението в Либия и отчете най-дългото рали от началото на 2011 г. Фючърсите на суровината с доставка през май добавиха 0.5% до 106.26 USD за барел. Това са най-високите нива от септември 2008 г. насам

Стока на гения

Соя

0.2

► процента се повишиха котировките на соята и по време на сесията в Чикаго цената достигна до 13.5375 USD за бушел

Какаото поскъпна след новата ескалация на конфликта в Кот д'Ивоар

Доставките на какао от Байа, най-големия производствен регион на зърната в Бразилия, са се удвоили

Какаото се повиши за четвърти пореден ден в Лондон поради опасения, че доставките на стоката може да бъдат прекъснати от ескалацията на конфликта в Кот д'Ивоар, най-големия производител в света. Какаото с доставка през май се повиши с 0.9%, достигайки 3432 USD за тон на борсата в Лондон, след спад от почти 6% на 18 март. Фючърсите на стоката за доставка през май на борсата в Ню Йорк се качиха с 0.7% до 3286 USD за тон.

Среща на върха

Западноафриканските лидери трябва да намерят начин да свалят от власт настоящия президент на страната Лоран Гбагбо, за да се избегне гражданска война, заяви Луис Арбур,

председател на организацията Международна кризисна група. На срещата на Икономическата общност на западноафриканските държави в нигерийската столица Абуджа, проведена през последните два дни, трябва да бъде взето решение за мобилизиране на военни сили, които да защитят цивилното население на Кот д'Ивоар, пише Арбур в отворено писмо до участниците в срещата.

Нарушени доставки

Брегът на слоновата кост е раздран от насилие между силите за сигурност на Гбагбо и поддръжниците на Аласан Уатара, международно признатия победител от оспорваните избори, проведени на 28 ноември миналата година. Доставките на какао от страната са нарушени от 24 януари насам, когато Уатара разпореди забрана за износ на стоката в опит да прекъсне финансирането на Гбагбо. Преди седмица силите за сигурност обстрелваха пазар в Абиджан, търгов-

► По-слабите количества какао, които изнася Кот д'Ивоар, водят до непрекъснато повишение в цената

ския център на страната, убивайки повече от 30 души. Гбагбо от своя страна призова населението да се мобилизира, за да се бори с бунтовниците.

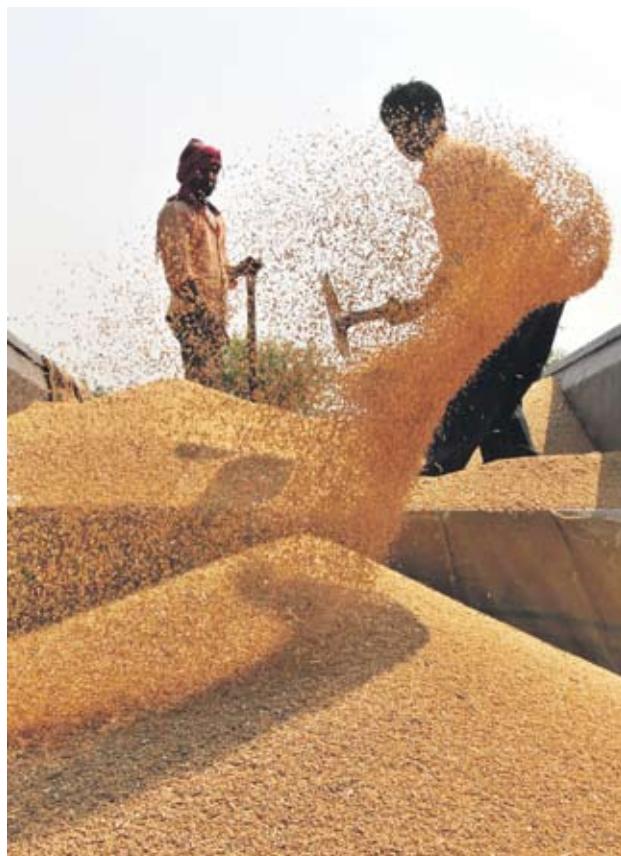
Засилен износ

Същевременно доставките на какао от Байа, най-големия производствен регион на зърната в Бразилия, са се удвоили спрямо тези от-

преди една седмица, показват данни на анализатори. Доставките от този регион са достигнали 11 302 торби в седмицата до 20 март в сравнение с 5107 торби

седмица по-рано. Общите доставки от цяла Бразилия са били 32 813 торби в сравнение със само 9404 торби за предната седмица. Една торба тежи 60 кг.

САЩ очакват намаление на добива на жито

СНИМКИ BLOOMBERG

Най-тежката суша в Тексас от 44 години насам е увредила житните засаждения в щата, което принуди местните земеделци да намалят своите стада от добитък, което от своя страна увеличи цената на зърното и месото. В части от Тексас, Оклахома, Канзас и Колорадо е имало по-малко от 25% от нормалното количество на валежите през последните 30 дни, съобщи националната метеорологична служба

на САЩ. Цените на житото на стоковата борса в Канзас са скочили със 71% през последната година. Фючърсите за доставка през май затвориха на цена от 8.30 USD за бушел. Цените може да се покачат до 10 или 12 USD за бушел до август, ако сушата продължи в южната част на Съединените щати или ако други страни производителки по света също изпитат неблагоприятни метеорологични условия.

SGS

СЖС БЪЛГАРИЯ ЕООД

Филиал на Групата SGS SA, търси специалист за длъжността „НАЧАЛНИК НА ЛАБОРАТОРИЯ“

Изисквания:

- висше образование – химия;
- отличен английски език;
- задължително опит като ръководител на лаборатория – мин. 6 години;
- да е работил с IPC-MS / LIMS / SLIMS;
- опит в анализи чрез атомно-абсорбционна спектрометрия (AAS);
- много добра компютърна грамотност;
- отговорна, амбициозна и мотивирана личност.

При проявен интерес изпратете до 15.04.2011 г. CV, копия на дипломи/сертификати на мейл: jobs.sgs.bulgaria@sgs.com.

Цена (HCA) на негистрибутивна единица клас А за 23.03.2011 г.

Pioneer Funds u Pioneer P.F.	Pioneer Funds u Pioneer P.F.	
	USD клас	EUR клас
Pioneer Funds - Американски Фонд Пайъниър	5,87	4,16
Pioneer Funds - Акции от Средиземноморския регион и Развиваща се Европа	28,29	20,03
Pioneer Funds - Японски акции	2,6	1,84
Pioneer Funds - Акции на развиващи се пазари	10,95	7,75
Pioneer Funds - Акции Китай	12,38	8,77
Pioneer Funds - Акции от Азия без Япония	8,91	6,31
Pioneer Funds - Европейски потенциален	119,48	84,6
Pioneer Funds - Американски компании със средна капитализация	8,21	5,81
Pioneer Funds - Водещи Европейски Компании	7,04	4,99
Pioneer Funds - Стратегически доход	216,75	153,47
Pioneer Funds - Облигации на развиващи се пазари	12,87	9,11
Pioneer Funds - Американски Високодоходен	9,74	6,9
Pioneer Funds - Стратегически доход	9,37	6,63
Pioneer Funds - Европейски корпоративни облигации	10,07	7,13
Pioneer Funds - Европейски облигации	10,7	7,57
Pioneer Funds - Краткосрочен в щатски долари	6,15	4,35
Pioneer Funds - Краткосрочен в евро	8,66	6,13
Pioneer Funds - Глобален селективен	74,46	52,72
Pioneer P.F. - Евро ликвидност		51,1
Pioneer P.F. - Глобален дефанзивен 20	8,4	5,95
Pioneer P.F. - Глобален балансиран 50	69,08	48,91
Pioneer P.F. - Глобален промени		51,46
Pioneer Funds - Стоков Алфа	71,53	50,64
Pioneer Funds - Глобални Облигации Агрегатен	88,3	62,52
Pioneer Funds - Европейски акции стойност		71,2
Pioneer Funds - Американски ръст фундаментален	113,74	80,53
Pioneer Funds - Глобален гъвкав	96,41	68,26
Pioneer Funds - Абсолютна доходност мулти стратегия		54,27

Общо активи от директни продажби на Pioneer Funds u Pioneer P.F. в България (без прокулт Авангард)

€ 90 826 022

С условията за инвестиране в Pioneer Funds (Фондове "Пайъниър") и Pioneer P.F. (Пайъниър П.Ф.) можете да се запознаете във всички клонове на УНИКРЕДИТ БУЛБАНК АД или на адрес www.pioneerinvestments.cz/bg. УниКрегит Булбанк АД създаде безплатната телефонна линия 0 800 14 000 (Телефонната линия е на цената на един графски разговор, независимо откъде се обаждате.). Предишните резултати от дейността на Фонда няма да се публикуват във връзка с бъдещите резултати от тази дейност. Стойността на инвестициите и доходът от тях могат да се повишат, но и понижат без гаранция за печалба и при съществуването на риск за инвестициите да не си възстановят пълния размер на вложените от тях средства. Инвестициите във Фонда не са гарантирани от гаранционен фонд, създаден от държавата, или с друг вид гаранция.

Димитър Костов, заместник изпълнителен директор на ПИБ

Делът на лошите кредити ще започне да спада

Бизнесът се активира, търсенето на кредити нараства

►Как оценявате работата на ПИБ с Националния гаранционен фонд?

- Тази година ще бъде третата, в която работим с Националния гаранционен фонд (НГФ). Преподписахме споразумението си с тях, което ни дава възможност за гъвкави схеми на финансиране. Същевременно това е добра референция за нас пред нашите клиенти, инвеститори, изобщо широката общественост. Освен с Националния гаранционен фонд имаме линии с Българската агенция за експортно застраховане и Общинския гаранционен фонд за стимулиране на малки и средни предприятия (МСП). И трите линии са в помощ на този вид предприятия, които са гръбнакът на българската икономика.

►Какви са конкретните резултати от тази ви дейност?

- Целта на тази линия е да се стимулират стартиращи предприятия и да се отпускат предимно инвестиционни кредити. Конкретен пример - миналата година финансирахме стартиращо дружество за производство на пелети, където над 70% от продукцията е експортно ориентирана.

Новото в линията през тази година е, че се дава възможност банките да обезпечават свои гаранции с контрагаранции от НГФ, което пък ни дава повече възможности за различни кредитни улеснения. Т. е. ако досега сме давали само инвестиционни и оборотни кредити, в момента можем да издаваме банкови гаранции за авансови плащания и субсидии по еврофондовете.

Имаме такъв случай с едно животновъдно предприятие, което получи авансово своята субсидия, за което ние издадохме банкова гаранция, обезпечена с контрагаранция от НГФ. Целта на линията е стимулиране на МСП и даването на възможност на проекти, които иначе изглеждат рискови поради недостатъчно обезпечение.

►Какъв е средният период, за който се вземат такива линии с гаран-

” Другото, което се съживява, е производството на ишлеме. В момента европейският пазар има нужда пак от подобен тип производство

” Тези кредитополучатели, които са с гаранция от НГФ, се справят много добре. Няма предявени гаранции за плащане от гаранционния фонд, т.е. там просрочията са нулеви

ции?

- Зависи от предназначението на кредита. Оборотните кредити са с период до 3 години, а инвестиционните - около 5. Като има и за малко по-дълъг период, но нормалната практика е срокът на възвръщаемост на подобен вид инвестиции да се ограничи в рамките на 5 години.

►Има ли статистика как се справят компаниите, които използват този механизъм?

- Да. Тези кредитополучатели, които са с гаранция от НГФ, се справят много добре. Няма предявени гаранции за плащане от гаранционния фонд, т.е. там просрочията са нулеви. Разбира се, обемът на този портфейл не е голям - около 10 млн. лв.

►Какъв е делът на лошите и реструктурирани кредити като цяло за ПИБ?

- Делът е под 4% и може да се каже, че ще остане такъв. По тази компонента сме много под банковия сектор, където е около 11.9%. Тенденцията на влошаване на портфейлите не само на банката, но и на банковия сектор като цяло спря.

Моите очаквания за 2011 е за подобряване в това съотношение. То ще се наблюдава за целия сектор и във връзка със съживяването на икономиката.

►Да поговорим за финансовите резултати на банката за 2010-а. Съвсем лек спад в печалбата и сериозен ръст в активите, които достигаат почти 5 млрд. лв. На какво се дължат тези резултати?

- Ръстът в активите е компонента, която се влияе и от пасивите. През 2010 г. банката успя да привлече депозити основно от физически лица, което ни нарежда на второ място по депозитна база веднага след Банка ДСК. Този ресурс, разбира се, трябва да бъде използван за нещо, като направлението са кредитирането и портфейлът от ценни книжа на банката. Ръстът в кредитирането специално при корпоративните

СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

кредити е около 15%, докато за банковия сектор е малко над 3%. В края на 2010 г. в корпоративното кредитиране се нареждаме на четвърто място с пазарен дял от 8.1%. Като цяло съживяване на пазара се наблюдава от средата на миналата година.

Бизнесът се активира, търсенето на кредити се увеличава. Ние бяхме много предпазливи в годините преди кризата.

В момента виждаме признаци за съживяване на икономиката и пласираме целия набран ресурс в рентабилни кредити. Растем изпреварващо спрямо банковия сектор в областта на кредитирането и планираме същото и през 2011 г.

Що се отнася до финансовия резултат, той е лек спад от около 6% на консолидирана база, докато банковият сектор спада средно в печалбата с около 20%. Това се дължи на доброто управление на активите ни, съответно и на ръста в кредитирането.

Визитка Кой е Димитър Костов

► Димитър Костов започва работа в ПИБ през 2003 г. като специалист в дирекция „Управление на риска“.
► Скоро е повишен в началник-отдел „Оценка на рискови експозиции“.
► От 2004 до 2007 г. е

заместник-директор, а от 2007 до 2011 г. е директор на дирекция „Управление на риска“.

► През 2010 г. е избран за член на УС на ПИБ, а в началото на 2011 г. е назначен за заместник изпълнителен директор.

► Отговаря за корпоративно банкиране, кредитиране на МСП, ликвидност, дилинг, продажби и управление на активи.

►От кои сектори на икономиката има най-голямо търсене на корпоративни кредити?

- Експортноориентираните сектори са нещо, което ние подкрепяме тотално. Производството, индустриалното производство - това е двигателят на българската икономика, така че, ако има фирма, която произвежда, и част от продукцията е намерила място в чужбина, ние с удоволствие подкрепяме този вид бизнес. Това е добра референция за самия бизнес,

защото успява да се наложи между чуждестранни конкуренти, подобрява платежния баланс на страната и това означава, че фирмата разполага с диверсифицирана клиентска база. Другото, което особено се съживява напоследък, е производството на ишлеме. Това беше сектор, който в последните години и дори по времето на икономическия бум почти изчезна. Дължеше се на увеличено потребление в световен мащаб и изнасяне на производство към Китай и Индия. В момента европей-

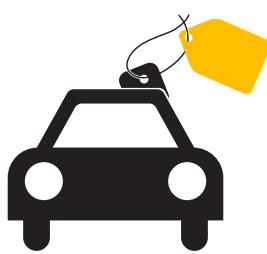
ският пазар има нужда пак от подобен тип производство, но не в такива мащаби, т.е. има свито потребление. Поради това намират производството в България, където транспортните разходи са много по-ниски, а и сме част от ЕС за изгодност. Кредитираме фирми, които шият за световноизвестни марки, като например Boss.

►Какви са плановете ви за 2011-а?

- Има съживяване в бизнеса и това личи от броя на новите искания за кредит. Акцентът ни ще бъде в кредитирането на МСП. По критериите на ПИБ такива предприятия са с оборот до 5 млн. лв. и дълготрайни материални активи до 1 млн. лв. Също така традиционно сме силни в корпоративното банкиране и кредитирането на по-големите дружества. Това е и новият ни дял в кредитния портфейл, така че там също очакваме изпълнение на заложения бюджет.

Николай Вълканов

АВТОПАРИ

1,46

► милиона е броят на автомобилите с марките BMW, MINI и Rolls Royce, продадени през 2010 г.; на годишна база се отчита ръст от 13,6%

Цената на рекордите

BMW отчете най-силната финансова година в историята си. Проблемът е, че сега всички очакват да я подобри

Легендарният спринтьор Карл Луис бе казал, че няма нищо по-коварно от поставянето на рекорди - просто защото после всички ще очакват отново да ги подобриш. В подобна деликатна, но и приятна ситуация са изпаднали членовете на борда на BMW, които преди седмица на отчетната си конференция в Мюнхен обявиха най-голямата нетна печалба в цялата история на компанията.

Само за година водещият световен производител на луксозни автомобили извървя пътя от рязко затягане на коланите и десетократно свиване на печалбата до рекорден финансов резултат. През 2010 г. чистата печалба на BMW Group е почти 3.25 млрд. EUR - петнайсет пъти над миналогодишната, а оборотът на компанията се е увеличил с 19%, или с около 10 млрд. EUR. Акциите на баварския гигант бяха най-добре представящите се в рейтинга DAXX на Франкфуртската борса. Но най-оптимистичният показател всъщност е нормата на печалба, която най-после е надхвърлила долната граница на фиксираните отдавна като цел 8-10 на сто. На практика това означава, че BMW отчита по-голяма печалба, отколкото в предкризисната 2007 г. от по-малко продадени автомобили.

Част от обяснението е в значително оптимизираните разходи. Но огромният принос за рекордните приходи е в ръста на големите развиващи се пазари като Китай (+87%), Бразилия (+77%) и Индия (+55%), а също и на по-второстепенни дестинации като Турция и Република Корея. В Латинска Америка търсенето расте толкова уверено, че компанията вече на практика е взела решението да открие заводи, призна директорът по производствените въпроси Франк-Петер Арнд. До няколко месеца ще се реши къде ще бъде първата фабрика, най-вероятно е изборът да падне върху Бразилия.

В същото време и традиционно най-важните пазари на BMW започват лека-полека да се съвземат от рецесията - 10% ръст на продажбите в САЩ и 4% за Европейския съюз. При това положение не е чудно, че и целите, които баварците си поставят, претърпяха известни изменения. Преди година акцентът беше върху по-нататъшното ограничаване на разходите и съсредоточаването върху сегмента на малките автомобили. Сега амбицията на групата за 2011 г. е, както обяви Райтхофер, "...да продадем над 1.5 млн. автомобили, да поддържаме нормата на печалба на нива 8-10% и да увеличим преднината

си като най-големия световен производител на луксозни автомобили". Според главния изпълнителен директор това е напълно постижимо, ако се запази сегашната относителна икономическа стабилност в световен мащаб.

Препятствията пред уверения растеж на BMW и останалите производители в премиум сегмента също не са малко. Съвземането на световната икономика неизбежно ще повиши лихвените проценти; колебанията във валутните курсове стават все по-сериозни и мъчно предвидими. Поскъпването на петрола ще накара много хора да се насочат към по-малки автомобили, особено в Америка, където икономичните дизелови агрегати на BMW все още не се ползват за популярността, която имат в Европа. И накрая идва ефектът от непрекъснатия ръст в цените на суровините. Според финансовия директор на BMW Group д-р Фридрих Айхнер обаче този ефект няма да надхвърли 100 до 300 млн. EUR - пренебрежимо малко за компания с годишен оборот над 60 млрд. Изобщо Норберт Райтхофер видимо има основания, когато казва, че "за BMW... 2011 ще е годината на големите възможности".

Константин Томов

Според Норберт Райтхофер BMW може да подобри резултатите си през 2011 "при стабилна икономическа ситуация в света"

► Резултатите на BMW

Година	2009	2010	РЪСТ
Продажби	1 286 310	1 461 166	13.6%
BMW	1 068 770	1 224 280	14.6%
MINI	216 538	234 175	8.1%
Rolls-Royce	1002	2711	170%
Приходи	50.7 млрд. EUR	60.5 млрд. EUR	19.3%
Нетна печалба	0.21 млрд. EUR	3.23 млрд. EUR	1540%

► Развитието на най-важните пазари на BMW през 2010 г.:

Страна	Ръст в приходите
Китай	87%
Бразилия	77%
Турция	74%
Корея	73%
Индия	55%
Русия	27%
САЩ	10%
Европейски съюз	4%

Виждаме потенциал за развитие в България

Интервю Иън Робъртсън, директор "Продажби и маркетинг" в BMW Group

► Господин Робъртсън, какви са очакванията ви за развитието на българския пазар през 2011 г.?

- Знаете добре, че през последните години пазарът в България се сви осезаемо - естествена последица от финансовата криза. Но ние продължаваме да виждаме добър потенциал за развитие. И смятам, че вече започва едно постепенно съвземане.

Имахме срещи с представители на българското правителство, наясно сме с техните виждания и изисквания.

► А какви са вашите изисквания към тях? Какво би могло да се направи на правителствено ниво, за да се стимулира автомобилният пазар в България?

- Струва ми се, че в това отношение вече е постигнат достатъчен напредък. Ние с тях споделяме една обща цел: потреблението и икономическият климат да се върнат към нивата отпреди кризата.

► Как се отрази кризата в Гърция на продажбите ви в региона?

- В Гърция също регистрирахме спад. Но нашите дилъри си остават там, както и в Ирландия, и в Испания. Нашите амбиции и планове са дългосрочни и не е пречка да проявим известно търпение, преди да дойдат добрите резултати.

► В речта си г-н Райтхофер изрично подчерта ползата за BMW от единната европейска валута. Това не беше ли и политическа позиция в подкрепа на еврото, срещу което напоследък се усещат известни настроения, особено в Германия?

- Не е тайна, че ние сме твърдо в подкрепа на еврото. Единната валута ни дава стабилност и сигурност, предпазвайки бизнеса ни от драматичните флукутации във валутните курсове. Видяхте какво се случи с долара, с йената... Мисля, че ползите от еврото дори ще се увеличат с течение на времето.

КРУИЗИ

Пари

СПЕЦИАЛНО ИЗДАНИЕ

Една добра година за круизния бизнес

Резервациите отбелязват голям ръст у нас, но пазарът ни остава твърде малък на фона на Европа и света

Круизите не са това, което бяха. Те вече са нещо още по-добро. Някога бяха известни като елитарно удоволствие, лукс за заможни авантюристи. В последното десетилетие обаче ваканцията на кораб вече е предпочитан избор и за хора от средната класа. Само в рамките на Европа този вид бизнес отчете 12% ръст през 2010 г. до впечатляващите 5 млн. пасажери. Очакванията са, че през настоящата 2011 г. ще бъдат отчетени поредните рекорди. Прогнозата е за над 16 млн. пасажери в

Ани Коджаиванова
ani.kodzhaivanova@pari.bg

световен мащаб.

Какво стои зад числата

Основната причина за разрастването на круизния

бизнес е постоянно нарастващата конкуренция - все повече линии, дестинации и круизни кораби с разнообразие от класи (икономични, среден сегмент, луксозни и суперлуксозни). А и пътуванията са с различно времетраене - от три дни до няколко месеца. Всичко това естествено влияе и на цените - те също постоянно падат. Круиз вече може да се намери за 200-300 USD, особено ако е с начална точка САЩ, където е и най-развитият пазар в света. Но, разбира се, едно дълго пътуване на луксозен лайнер с включени услуги, които карат клиента да се чувства като цар, може да достигне и десетки хиляди долара. В България пазарът също расте - за тази година резервациите отбелязват ръст от цели 200%, макар че пазарът ни е нищожен на фона на Европа и света - едва около 2000 души годишно у нас избират да си подарят ваканция на кораб.

Все по-гостъпно

Парадоксално, но интересът към круизите се засили в последните 2-3 години, когато светът беше обхванат от икономическа криза, защото тя свали цените осезаемо. Както и пускането на все по-големи круизни кораби, които увеличават предлагането. Само през 2010 г. бяха пуснати по вода 12 мегалайнера, а тази година ще ги последват още 14 на обща стойност 4.6 млрд. USD. В условията на криза свикналите да си позволяват по няколко по-

В цифри

200%

ръст на българския пазар за 2011 г. показват резервациите

чивки годишно европейци започнаха да правят друг избор - една почивка, но пък запомняща се. А какво по-запомнящо се от едно плаване. Още повече че повечето круизи предлагат кратки екскурзии из градовете, в които спират. Така круизният пътешественик посещава няколко държави и никога не сучае.

Поевтиняването на долара в кризата привлече европейците към пътуванията и по далечни дестинации - особено тези в Карибския басейн. Но и на Стария континент пазарът се развива все повече - маршрутите из Средиземно море вече са нещо обичайно, както и плаванията по Скандинав-

ското и Балтийското крайбрежие. В Европа оперират 45 линии и общо 124 кораба - речни и морски.

На рогна почва

В България круизни пътувания се предлагат от десетина години, но едва сега започва някак да се засилва интересът към тях, казват туроператори. Според данните на Българското круизно общество резервациите от началото на годината са отбелязали 200% ръст - както при индивидуалните туристи, така и за групи. Все пак обаче българският пазар е много малък - между 2 и 3 хил. българи ще отидат на плаване тази година. У нас повечето компании и

линии също са представени и се предлагат плавания из цял свят. Цените започват от 300 EUR за най-краткото плаване по Средиземноморието и може да достигнат хиляди евро.

Средиземноморските линии остават най-предпочитани у нас. Тази година обаче след тях се нареждат круизите в Карибския басейн, изпреварвайки тези по Балтийско море, въпреки че полетът до началната точка на круиза, нощуващите преди и след него и др. значително оскъпяват удоволствието.

От Българското круизно общество са забелязали още и че круизите към момента са атрактивни сред българите като подарък - за юбилей, меден месец и т.н. Освен това се подобряват и навиците - и българите вече се започнали да резервират плаванията по-рано. А това е важно, защото при круизите системата last minute не е ефективна. Тук важи принципът на самолетните резервации - колкото по-рано, толкова по-изгодно.

Ани Коджаиванова

► Икономическата криза свали цените на круизите осезаемо

СНИМКИ CRUISE.BG

Инвестиции

„Дунав Турс“ инвестира 12.5 млн. EUR в шести кораб за речни круизи

Корабната компания „Дунав Турс“ ще пусне на вода шести кораб за речни круизи през 2012 г. Той ще е категория 4 звезди, като размерът на инвестицията в него е 12.5 млн. EUR, съобщиха от дружеството. „На нашите кораби пътуват

основно туристи от Германия, Австрия и Швейцария“, казват от компанията. По техни наблюдения речните круизи все още излизат скъпо за българите. Въпреки това обаче с всяка година нараства и броят на българските пасажери. Средната продължителност на един дунавски круиз е 7 дни - от Пасау през Виена - Братислава - Будапеща и обратно в Пасау. Все по-популярни стават и круизите по делтата на р. Дунав с

продължителност от 14 до 16 дни. „Въпреки че все още се говори за криза, на пазара на круизните пътувания излизат нови туроператори, а съществуващите вече разширяват флотите си. Специално за „Дунав Турс“ се очертава една нова тенденция - провеждането на т.нар. Адвент круизи - за посещение на коледни базари, които започват от края на ноември и продължават до Коледа“, коментират от компанията.

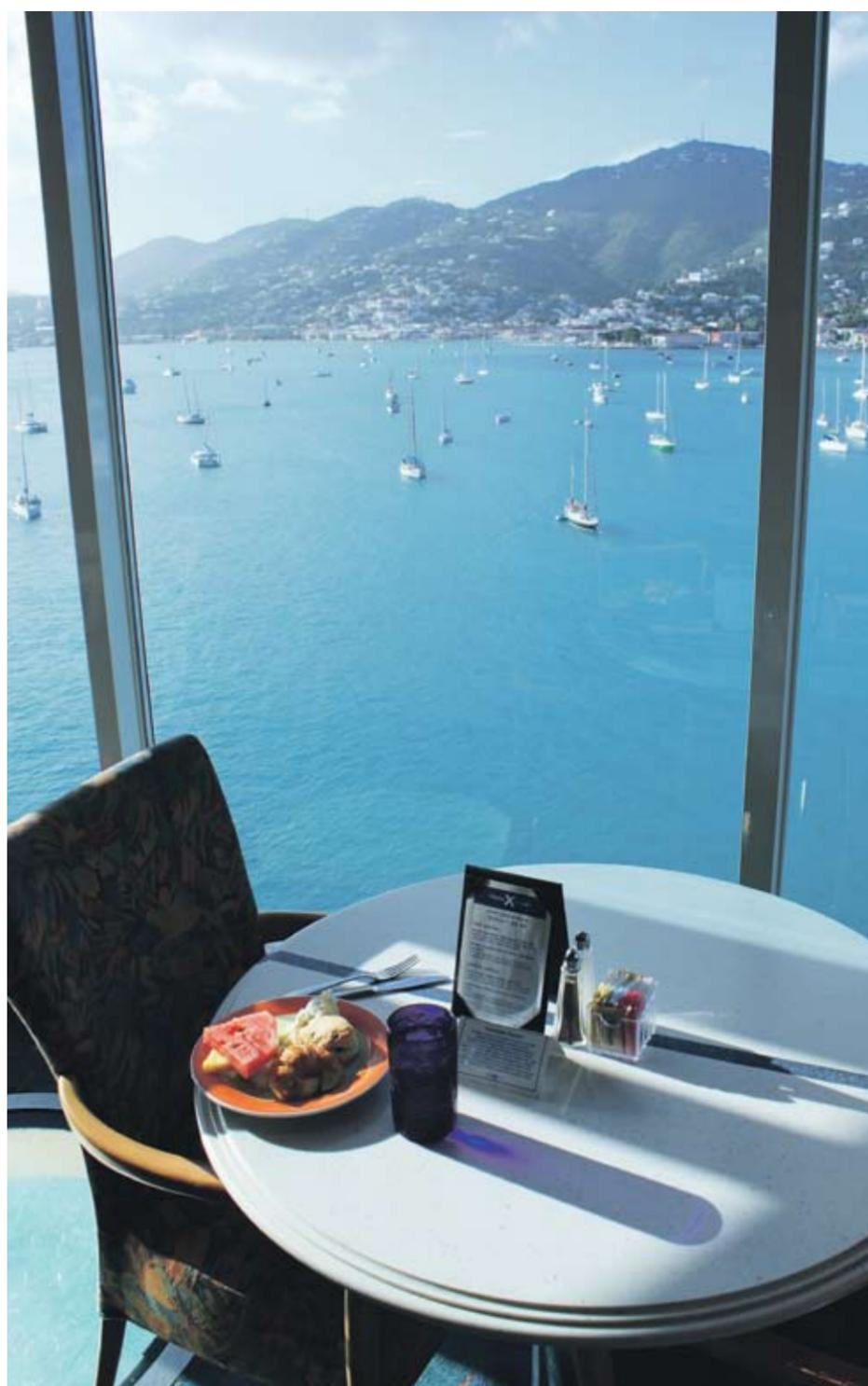
Водещите круизни дестинации сред европейците

- 1 Европейски реки
- 2 Средиземно море
- 3 Гръцки и турски острови
- 4 Карибски острови и Източно Мексико
- 5 Южна Америка
- 6 Панамски канал
- 7 Хавайски острови и Южен Пасифик
- 8 Китай и Япония
- 9 Югоизточна Азия
- 10 Балтика и Скандинавия

България е встрани от круизна карта

► Известна спънка пред развитието на българския пазар е фактът, че нито един кораб не тръгва от България и няма никакъв шанс скоро да се промени. Причината, на първо място, са твърде малките обеми на българския пазар и, второ - липсват подходящ порт, на който да акостират огромните лайнери, и инфраструктура, която да ги обслужва. Това за съжаление оцелява България и като подходяща круизна дестинация. Няколко линии имат спирки във Варна и Несебър, но като цяло интересът е слаб и луксозните кораби рядко преминават Босфора.

► Така желаещите да отидат на круиз българи трябва първо да стигнат до някое от големите средиземноморски или северноевропейски пристанища или до американските брегове в зависимост от това какъв круиз са избрали.

14

► нови мегалайнера на стойност 4.6. млрд. USD ще бъдат пуснати по вода тази година

12%

► е ръстът на европейския пазар само за 2010 г., като той вече достига 5 млн. пасажери

16

► млн. пасажери ще достигне круизният бизнес в световен мащаб през 2011 г., показват прогнозите

Германия - романтична и непозната

Една уютна и елегантна почивка

КРУИЗ ПО ДУНАВ - МАЙН С КОРАБ "ЕЛЕГАНТ ЛЕЙДЪ"

01.11 - 08.11.2011 ОТ ПАСАУ ДО ФРАНКФУРТ

Тел. 082 825048

www.dunavtours.bg

Интервю Илиян Иванов, собственик на Cruise.BG

Круизите стават все по-изгодни и все по-популярни

Пасажерите масово споделят изключителна удовлетвореност от съотношението цена/качество на корабите

„Чартирането на яхти е изявена тенденция, като особено предпочитани са турските и гръцките острови

►Господин Иванов, каква очаквате да бъде годината за круизните ваканции?

- Изключителна. Това е най-бързо растящият сектор в туризма въобще. 2011 ще бъде поредната рекордна за круизния бизнес година - за света, Европа и България като брой пасажери - 16 млн. души ще плават в цял свят, което е ръст от 6.6%. В Европа броят също е рекорден - 5 млн. европейци. За България виждаме минимум двойно увеличение на резервациите. Като брой хора са между 2 и 3 хил. души. Но само преди две години те бяха неколкостотин.

►Защо круизите са предпочитани?

- Има много обяснения. Едно от нещата е високото качество на продукта. Кухнята например е почти висша - много по-скъпи продукти, канят се известни готвачи, правят демонстра-

Визитка
Кой е Илиян Иванов

►Илиян Иванов има магистърска степен по международен туризъм, както и специализации по съвременен мениджмънт и маркетинг на хотели и ресторанти към Американската хотелиерска асоциация. От 2001 г. работи в сферата на консултациите по управление на хотели и ресторанти.
►През 2007 г. заедно със съпругата си Анастасия Панайотова превръщат хобито си в професия и създават Cruise.BG - една

ци. Всичко е много професионално. Обслужването е на много високо ниво.

Освен това е по-сигурно. Това е и особено важно за децата. На кораба няма как да се внесат оръжия, наркотици и др. Там се влиза като в самолет - през скенер. Предимство е, че всичко е на едно място - няма нужда от таксата и т.н.

Цената е друг фактор, защото има постоянно нарастваща конкуренция и те падат. Освен това новите кораби са много завладяващи, луксозни, с все повече тераси

от първите круиз агенции в страната, както и първата специализирана компания за чартъри на яхти по целия свят за пътешественици от България.

►Cruise.BG е първата компания у нас с обучени и лицензирани експерти от Асоциацията на круиз експертите, Великобритания. През 2009 г. създават Българското круиз общество като среда за приятни срещи на круиз пътешественици и яхтсмени, за споделяне на опит и преживявания из океани, морета и реки по цялото земно кълбо.

за сметка на по-малко затворени каюти. Пасажерите масово споделят изключителна удовлетвореност от съотношението цена/качество.

►Колко струва едн круиз?

- Зависи от продължителността, маршрута, категорията на кораба и много други фактори. Има круизи за 300 USD, има и такива за хиляди евро. Например съвсем грубо: към момента за 900-1000 EUR при ранна резервация можем да предложим едноседмичен круиз на мегалай-

нер на пълен пансион (без алкохола), с включени полети, летищни такси, както и хотел, ако се наложи, порт такси за круиза, анимация за децата, както и с включени всички забавления и атракции - тук тези неща са в цената за разлика от суходемните почивки, а корабите предлагат изключително качество - дори музикълти тип „Бродуей“ в луксозни театри.

►Какви практически съвети бихте дали на българите, които се интересуват от круиз?

- На първо място, да резервират рано. Потребителите трябва да знаят, че в круиз индустрията идеята за last minute не е добра. Българинът е свикнал 2-3 седмици предварително да избира ваканция, но това означава много малък избор на каюти и много по-високи цени.

Да се доверяват на безплатните съвети на круиз експертите. Корабите са на сегменти. Много българи се подмамват да изберат най-евтиния. Ние съветваме да не го правят. Разликата в цените със следващия сегмент не е толкова голяма, но разликата в корабите е драстична. От друга страна, най-луксозните също не са препоръчителни, освен ако не сте милионер

„Потребителите трябва да знаят, че в круиз индустрията резервацията в последния момент не е добра идея

или наследствен аристократ. Два сегмента в центъра са най-добри.

Консултацията е важна и защото круизът се организира и се планира по-трудно от стандартната почивка - често трябва да се търсят подходящи полети, понякога се вадят визи и т.н.

►Кои са най-търсените маршрути у нас?

- Търси се най-много Средиземно море, защото е близо, но интересното е, че Карибите ще изместят Балтийско море за второто място, макар че е по-скъпа дестинация.

Има обаче повишен интерес към речното плаване. Европейските реки са най-търсени, защото се достигат лесно - вече има и лоу-кост полети до много точки в Европа. В Европа реките са и най-наситени - минава се

през много красиви градове, средновековни градчета, има и тематични линии - например Франция през гроздобера, и т.н.

Но имаме клиенти за всякакви видове круизи, дори за трансокеанските. Все още не сме водили хора на експедиции в Северния полярнен кръг. Но това е различен продукт за хора с тесни интереси - има гостуващи лектори от водещи университети по света, изисква се специална екипировка, добра физическа форма, защото там няма портове, слиза се с надуваеми лодки към ледниците. А и цените са много високи.

►Напоследък сякаш е модерно и да се наеме яхта.

- Да, чартирането на яхти е друга интересна тенденция. Ние сме много близо до турските и гръцките острови, които са едно от най-добрите места за плаване в света. Много хора си мислят, че е твърде скъпо да се наеме яхта. Истината е обаче, че компанията от 5-6 души може да плава една седмица за цена от 500-600 EUR на човек. Това е съвсем друго изживяване - малка компания, без да се съобразява с други хора, сами избирате маршрута си, спирките, всичко.

Ани Когжаиванова

„Има повишен интерес към речното плаване. Европейските реки са най-търсени

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

Какво трябва да знаем за круизите

Корабите

Круизните лайнери се делят в 4 класа: нискобюджетни, или икономични, стандартни, първокласни и луксозни. Круиз експертите съветват клиентите си да избягват както най-ниския, така и най-високия, дори когато могат да си го позволят. Луксозните круизи обикновено се предпочитат буквално от милионери - хора с потемло, голям международен бизнес и т. н., с които едва ли ще намерите общ език.

В най-ниския сегмент пък плават стари кораби - от 70-те и 80-те години. Разбира се, безопасни са, но просто няма смисъл за цена от 15-20 EUR повече на ден да се лишите от лукса и удобствата на модерните мегалайнери, както и от забавленията, казват експертите. Най-добри са средните два сегмента. Стандартният круиз предлага динамична почивка с много забавления и предложения за брегови екскурзии. Този продукт обаче привлича и много семейства с деца.

При първокласния круиз корабите са по-малки, обслужването се доближава до индивидуално, кухнята е гурме, каютите са по-големи, има и по-малко деца.

СНИМКИ CRUISE.BG

Вкусно

Круизите се славят като места с богат и висококласен избор на храни. На борда има специализирани ресторанти - гурме, здравословни, тематични, с местна и интернационална кухня и т. н. Често линиите залагат и на известни гост-готвачи. Организиран се дори състезания и шоу готвене. Освен с добрата кухня круизите се славят и с едни от най-добрите напитки в света. Често барманите на корабите са истински виртуози и са ненадминати в забъркването на коктейли.

Консултации

Системата на круизите е доста сложна. Има различни сегменти, като в рамките на един сегмент круиз линиите също се гздрат. Корабите на големите круиз компании, като Celebrity Cruises, Royal Caribbean International (RCI) и Carnival Cruise Lines, също имат класове. Нещо повече, всяка круиз компания оперира в определени дестинации. Ето защо, за да изберете круиз, който в най-пълна степен съвпада със стила, интересите и бюджета ви, е най-добре да се доверите на круиз експерт. Това е и най-предпочитаният модел в света.

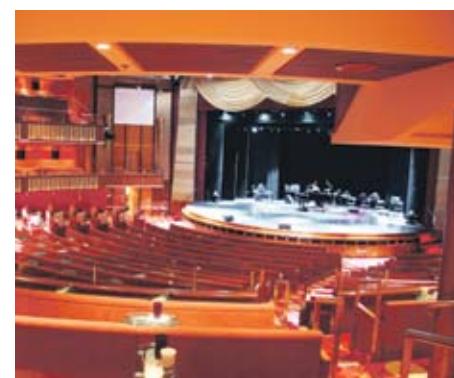
Забавления

Корабите обикновено разполагат с всичко, което един голям и луксозен хотелски комплекс може да предложи на своите гости, но и много повече. Загължителни са басейните, фитнесът, SPA процедурите, козметичните и фризьорските салони, които се поддържат от водещите световни оператори. Анимацията за деца и възрастни също е загължителна. Предлагат се и богати спортни програми - включително футбол, тенис на корт, баскетбол, минигольф и т. н. Има кораби дори с площадка за кънки на лег. Но най-добрата част е тази с вечерните програми - театър, коктейли с акомпанимент на пиано, концерти и дори мюзикъли в стил „Бродуей“.

Такси и бакшиши

Потребителите трябва да знаят, че екскурзиите, пристанищните такси и някои допълнителни услуги, като SPA процедури и други, често не са включени в цената. Допълнителен разход са и бакшишите, които на кораба са загължителни. При ползването на допълнителни платени услуги те са директно калкулирани в цената - около 15%. Бакшишите за персонала обаче често се събират преди тръгването на кораба или в края на пътуването. Те са с фиксиран размер, който обикновено е 7 USD на човек на ден.

Курсове и обучения

Круизите предлагат и обогатяващи програми по време на круиза - семинари, лектори на борда, дегустации и обучения. В голямата си част те са или безплатни, или на символична такса от 10-30 USD на човек, ако например дегустирате старо вино или уиски. Силен интерес има и към тематичните круизи - музика, храна и вино, култура и изкуство, алтернативен начин на живот и др. Съществуват и пътувания, които се наричат експедиции - например в Северния ледовит океан или места със специална флора и фауна.

По-евтиното може да е по-скъпо

Експертите съветват потребителите у нас да не залагат и на онлайн резервации на по-ниски цени. Проблемът е, че много компании защитават интересите си чрез търговски представителства. Ако сте в България и решите да направите директна резервация с кредитна карта онлайн при компания от САЩ, впоследствие оттам може да откажат да обработят документите ви, защото не сте в тяхната зона и е трябвало да резервирате в регионалното им представителство. Докато върнат парите ви пък, ще мине време и ще си навлечете главоболия.

Дрескод

В луксозния сегмент роклите на световноизвестни модни къщи и дизайнери, както и официалните костюми са ежедневие. Но дори и в средните сегменти на круизите поне веднъж или два пъти в курса се организират официални вечери, които изискват код Black tie и няма да ви допуснат без официално облекло. Те обаче не са загължителни, а и винаги можете да изберете друго забавление. През останалото време стилът е съвсем свободен.

Ани Когжаиванова

Град в морето

СНИМКИ OASISOFSEAS.COM

► Oasis of the Seas разполага с 2700 каюти

7 квартала, ледена пързалка, сърф симулатор, десетки заведения, 16 палуби и над 8000 души "население". Това е плаващият град Oasis of the Seas ("Оазисът на моретата") - най-големият круизен кораб в света. И най-скъпият

За изграждането му са похарчени около 1.5 млрд. USD, а работата по него започва през 2006 и приключва през 2009 г.

Притежателите му от Royal Caribbean са се постарали да съберат на едно място всички възможни забавления. Така всеки пасажер

може да открие своето място.

Корабът дори има своя "Сентръл парк" с над 12 хил. растения. Освен традиционните за круизните кораби SPA и фитнес център на борда има множество спортни развлечения - стена за катерене, баскетболно

игрище, въпросните ледена пързалка и сърф симулатор. Той задоволява прищевките на сърфисти с различни умения. Кафенета, ресторанти, заведения за бързо хранене - не липсва нищо от това, което ще намерите в луксозен курорт на сушата. Един от 42-та асансьора на борда е преустроен в бар, който обикаля три от палубите. Така докато пътуващият се наслаждава на пиетето си, има прекрасна гледка към океана.

Oasis of the Seas разполага с 2700 каюти. Най-обикновените са едностайни с две единични легла, които може да се съединят, баня с душ, писалище, тоалетна масичка и диван. Всяка стая има телевизор с плосък екран, климатик, радио, минибар, достъп до интернет и телефон.

Най-големите самостоятелни каюти са двуетажни, на най-горните палуби. Големите

СНИМКА BLOOMBERG

са около 150 кв. км и разполагат със собствени тераси. Най-впечатляващата каюта е Royal Loft Suite - на 17-ата палуба с гледка към океана, и баскетболното игрище. В нея има библиотека, пиано и трапезария, в която удобно могат да се настанят осем души.

Заради размерите си корабът не може да акостира на всяко пристанище. Движи се основно из Карибско море и Западна Европа. Тръгва от основния си порт - Форт Лодърдейл във Флорида. Първото пътуване

на кораба е през декември 2009 г. и продължава 4 дни. Тогава певицата Риана е поканена да забавлява пасажерите. Седемдневна обиколка може да струва от около 800 USD за човек до близо 11 415 в зависимост от месеца на пътуване, избора на каюта, изгледа и допълнителните такси за транспорт. Пътуванията обикновено продължават една седмица, като на някои места от маршрута са предвидени разходки.

Златина Димитрова

► Корабът дори има своя "Сентръл парк"

СНИМКА BLOOMBERG

Впечатляващите числа на Oasis of the Seas

► Със своите 225 282 тона корабът е 5 пъти по-голям от „Титаник“

► Построен е в Турку, Финландия, от 3200 работници за 3 години

► На първото му пътуване е поканена да пее поп изпълнителката Риана

► Максималният брой пасажери може да достигне 6292

► За боядисването на вътрешността на кораба са изразходвани 600 000 л боя

► 5400 пасажери, но може да побере до 6292 и 2165 души персонал

► 23 500 тона сладка вода се ползват при всеки ден плаване

► Цената за построяването на кораба - 1.5 млрд. USD - се равнява на цената на стадион „Уембли“

360 м е дълг, с 37.8 м повече от Айфеловата кула

На ширината е по-голям от размера на крилете на самолет Boeing 747

АКВАТЕАТЪР
Най-големият басейн на плавателен съд (дълбок 5.4 м), който вечер се превръща в театър със сцена с 600 места

На кораба има 37 бара

ТРАПЕЗАРИЯ OPUS
Побира 3056 гости, с 500 маси, 50 000 прибора и персонал от 550 души

Произвежда 50 тона лед ежедневно за 37-те бара и 24-те заведения за хранене

Корабът предлага 24 заведения за хранене

СЕНТЪРЪЛ ПАРК
Първият „жив“ парк във водата има 12 175 растения, 56 дървета

21 плувни басейна и джакузита, които използват 2300 тона вода

Най-популярните маршрути

► Форт Лодъргейл (Флорида, САЩ) - Насау (Бахамските острови) - Шарлот Амали (о-в Сен Томас) - Филипсбърг, Сен Мартен - Форт Лодъргейл (Флорида)

► Форт Лодъргейл (Флорида), Фалмут (Ямайка), Козумел (Мексико)

Висок е 65 м, 1.5 пъти повече от статуята на Исус в Рио де Жанейро

► Използвани са над 5300 км кабели, което е повече от разстоянието между Ню Йорк и Лос Анджелис